

**2013 YILI ŞAHSİ GELİRLERİNİN BEYANI
VE VERGİLENDİRİLMESİNDE
ÖZELLİKİİ KONULAR**

Emre KARTALOĞLU
Yeminli Mali Müşavir
emre@emrekartaloglu.com

GELİRİN TANIMI VE UNSURLARI

Gelir, Gelir Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde "bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarıdır." şeklinde tanımlanmıştır. Gelir Vergisi Kanunumuz çerçevesinde elde edilen kazanç ve iradın salt anlamda bu tanıma girmesi de yeterli olmamakta, bunun yanı sıra Gelir Vergisi Kanunu 2. maddesinde yer alan ve aşağıda sayılan yedi gelir unsurundan birinden elde edilmiş olması da gerekmektedir.

- 1-Ticari Kazançlar;**
- 2- Zirai Kazançlar;**
- 3- Ücretler;**
- 4- Serbest Meslek Kazançları;**
- 5- Gayrimenkul Sermaye İratları;**
- 6- Menkul Sermaye İratları;**
- 7- Diğer kazanç ve İratlar;**

YILLIK BEYANNAME İLE BEYAN EDİLMESİ ZORUNLU OLAN GELİRLER

Kazanç Elde Etmemiş Olsalar Dahi Yıllık Beyanname Vermek Zorunda Olanlar

Gelir Vergisi Kanununun 85'inci maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre ;

- **Ticari Kazanç (Basit Usul Dahil)**
- **Gerçek Usulde Tespit Edilen Zirai Kazanç**
- **Serbest Meslek Kazancı Sahipleri**

Kazanç elde etmemiş olsalar dahi yıllık gelir vergisi beyannameyi vermek zorundadırlar.

Ticari, gerçek usulde zirai ve mesleki kazanç dışındaki gelir unsurlarından ise belirlenmiş istisna tutarının üzerinde gelir elde edilmesi durumunda beyana konu edilecektir.

Ticari ve zirai kazançlar ile serbest meslek kazançlarının tespit ve beyanına ilişkin detaylı açıklamalara sitemizde bulunan kitabımızda ayrıntılı olarak yer verilmiş olup, bu sunumda daha çok diğer 4 gelir unsurundan elde edilen kazanç ve iratların beyanına ilişkin açıklamalara ağırlık verilecektir.

ÜCRETLER

Gelir Vergisi Kanunu'nun 61'nci maddesinin birinci fıkrasında ücret; "işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak çalışanlara hizmet karşılığı verilen para ve ayınlar ile sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatler" olarak tanımlanmış izleyen ikinci fıkrada ise, ücretin ödenek, tazminat, kasa tazminatı (Mali sorumluluk tazminatı), tahsisat, zam, avans, aidat, huzur hakkı, prim, ikramiye, gider karşılığı veya başka adlar altında ödenmiş olması veya bir ortaklık münasebeti niteliğinde olmamak şartı ile kazancın belli bir yüzdesi şeklinde tayin edilmiş bulunmasının mahiyetini değiştirmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

GVK'nun 86/1-c bend hükmü çerçevesinde tek işverenden alınan ücretler ile birden fazla işverenden ücret alan ve birinciden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı GVK'nda yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2013 yılı için bu tutar 26.000 TL'dir.) aşmayan mükelleflerin, tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiş ücretleri beyanname kapsamı dışında tutulmuştur. Bu durumda birinciden sonraki işverenden aldıkları ücretlerin toplamı 26.000 TL'yi aşması durumunda ücretlerin tamamı(ilk işverenden alınan ücrette dahil olmak üzere) yıllık beyannameye dahil edilecektir. Birden fazla işverenden ücret alınması halinde, birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı serbestçe belirlenebilecektir

Kesintiye tabi tutulmamış ücret gelirleri (diğer ücretler hariç) için tutarı ne olursa olsun yıllık beyanname verilecektir.

ÖRNEK 1 :

Ahmet bey, üç ayrı işverenden ücret geliri elde etmekte olup, ücretlerin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş bulunmaktadır.

Birinci işverenden alınan ücret	30.000.-
İkinci işverenden alınan ücret	20.000.-
Üçüncü işverenden alınan ücret	15.000.-

Örnekte 2 nci ve 3 üncü işverenden alınan ücretler toplamı (20.000 + 15.000 =) 35.000.-TL, 26.000 TL'lik beyan sınırını aştığı için 65.000.-TL'lik ücret gelirinin tamamı beyan edilecektir.

ÖRNEK 2:

Gerçek usulde ticari kazanç sahibi Ceyda hanımın ticari kazancının yanında tamamı kesinti yoluyla vergilendirilmiş iki işverenden ücret geliri de bulunmaktadır.

- **Ticari Kazanç** **38.000- TL**
- **Birinci işverenden alınan ücret** **36.000-TL**
- **İkinci işverenden alınan ücret** **22.000-TL**

Mükellef elde etmiş olduğu ticari kazancı nedeniyle mutlaka beyanname verecektir. Birinci işverenden alınan hariç, ikinci işverenden alınan ücret geliri ise 26.000 TL'lik beyan sınırını aşmadığından ücret gelirleri beyannameye dahil edilmeyecektir.

ÜCRETİN YILLIK BEYANNAME İLE BEYAN EDİLMESİ

2013 yılında elde ettikleri ücret gelirleri nedeniyle beyanname vermek zorunda olanlar aşağıda sayılmıştır.

- Birden fazla işverenden alınan ve kesinti yoluyla vergilendirilen ücretlerden, birinciden sonraki işverenden alınan ücretlerin toplamı 26.000 TL' yi (Gelir Vergisi Kanununun 103. maddesinde yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutar) aşan ücretler,**
- Ücretlerini yabancı bir memleketteki işverenden doğrudan doğruya alan hizmet erbabı,**
- İstisnadan faydalanmayan yabancı elçilik ve konsolosluk memur ve hizmetlileri,**
- Kesinti yoluyla vergilendirilmeyen ve istisna olmayan yukarıda sayılanlar dışında kalan ücretler,**

MENKUL SERMAYE İRADI

Sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşekkil sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratlar menkul sermaye iradidir. Belli başlı menkul sermaye iratları aşağıdaki gibidir.

1. Her nevi hisse senetlerinin kar payları
2. İştirak hisselerinden doğan kazançlar (Adi komandit şirketlerde komanditerlerin kar payları, şirket karının ilişkin bulunduğu takvim yılında elde edilmiş sayılır);
3. Kurumların yönetim kurulu başkan ve üyelerine verilen kar payları;
4. Her nevi tahvil ve Hazine bonusu faizleri
5. Her nevi alacak faizleri
6. Mevduat faizleri
7. Özel finans kurumlarınca kar ve zarara katılma hesabı karşılığında ödenen kar payları.
8. Repo Kazançları
9. Hisse senetleri ve tahvillerin vadesi gelmemiş kuponların satışından elde edilen bedeller;
10. İştirak hisselerinin sahibi adına henüz tahakkuk etmemiş kar paylarının devir ve temlik karşılığında alınan para ve ayınlar;
11. Her çeşit senetlerin iskonto edilmesi karşılığında alınan iskonto bedelleri;
12. Tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından ayrılanlara yapılan ödemeler,
13. Bireysel emeklilik sisteminden ayrılanlara yapılan ödemeler,
14. Yukarıdaki bentlerde sayılanlar dışında Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre ihraç edilen her türlü sermaye piyasası araçlarından elde edilen gelirler

Bu iratlar, bunları sağlayan sermaye sahibinin ticari faaliyetine bağlı bulunduğu takdirde, ticari kazancın tespitinde dikkate alınır.

G.V.K. GEÇİCİ 67. MADDE UYGULAMASI

Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67 nci maddesi kapsamında tevkifata tabi tutulan gelirler yıllık veya münferit beyanname ile beyan edilmez. Söz konusu düzenleme 01/01/2006 - 31/12/2015 tarihleri arasında uygulanacaktır.

TEVKİFATA TABİ GELİRLER

- **Hisse senedi alım-satım kazançları**
- **Devlet tahvili ve Hazine bonoları faiz gelirleri ve alım-satım kazançları,**
- **Özel sektör tahvil ve bonoları faiz gelirleri ve alım-satım kazançları,**
- **Mevduat faizleri,**
- **Repo gelirleri,**
- **Özel finans kurumları gelirleri,**
- **Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen gelirler,**
- **Menkul kıymet ve vadeli işlem ve opsiyon piyasalarında işlem gören diğer menkul kıymetlerin gelirleri,**
- **Hazine veya diğer kamu tüzel kişiliklerince çıkarılan menkul kıymetlerin faiz gelirleri ve alım-satım kazançları.**

G.V.K. GEÇİCİ 67. MADDE UYGULAMASI DIŞINDA KALANLAR

Yapılan düzenlemeler çerçevesinde, Geçici 67 nci maddenin (1) numaralı fıkra hükümlerinin uygulanmayacağı gelirler aşağıda gösterilmiştir:

- Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin (Eurobond) alım-satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri ve bunların dönemsel getirilerinin tahsili,**
- Hisse senetleri kar payları,**
- Tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler,**
- Sürekli olarak portföyünün en az % 51'i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler.**

tevkifat kapsamında olmayacaktır.

GEÇİCİ 67 NCİ MADDE KAPSAMINDAKİ KAZANÇLARIN TİCARİ FAALİYET KAPSAMINDA ELDE EDİLMESİ

Bu gelirler ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirileceğinden ticari kazançlarla ilgili olarak verilen beyannameye dahil edilecektir.

Beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan gelir vergisinden Geçici 67 nci madde hükmü çerçevesinde tevkif edilen vergiler mahsup edilecektir. Mahsup sonrası kalan bir tutarın bulunması halinde bu tutar genel hükümler çerçevesinde red ve iade edilecektir.

KAR PAYLARININ VERGİLENDİRİLMESİ (GVK MD. 22/2) :

Gelir Vergisi Kanununun 01.01.2003 tarihinden itibaren yürürlüğe giren 22'nci maddesinin ikinci fıkrasında; "Tam mükellef kurumlardan elde edilen, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kâr paylarının yarısı gelir vergisinden müstesnadır. İstisna edilen tutar üzerinden 94 üncü madde uyarınca tevkifat yapılır ve tevkif edilen verginin tamamı, kâr payının yıllık beyanname ile beyan edilmesi durumunda yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir." hükmü bulunmaktadır.

Bu hüküm çerçevesinde;

- 2003 ve sonraki yıllara ilişkin karların dağıtımından elde edilen kar paylarının yarısı gelir vergisinden istisna olup, kalan yarısı, 2013 yılı için beyan sınırı olan 26.000 TL'yi aşarsa beyan edilecek, bir başka deyişle brüt 52.000 TL'ye kadar olan tutarlar beyan dışı olacak,**
- Beyannamede hesaplanan şahsi gelir vergisinden kar dağıtan kurum bünyesinde %15 oranında yapılan stopajın tamamı mahsup edilecek,**
- Mahsuptan sonra kalan tutar olursa bu tutar, kar payını beyan eden mükellefe red ve iade olunacaktır.**

G.V.K. MD 22' YE GÖRE KAR PAYLARININ BEYANINA İLİŞKİN ÖRNEK

Bu açıklamalarımız çerçevesinde Örneğin: Bay A'nın ortağı bulunduğu ve tam mükellef bir kurum olan X Anonim Şirketi'nin 2012 yılı karını dağıtması neticesinde 2013 yılında sırasıyla brüt 100.000 TL, **286.200 TL** veya 500.000 TL tutarında kar payı (temettü) elde ettiği ve mükellefin başkaca geliri bulunmadığı varsayıldığında mükellefin ödeyeceği veya iade olunacak gelir vergisi aşağıdaki gibi olacaktır. (Elde edilen kar payı kurum bünyesinde %15 nispetinde stopaja tabi tutulmaktadır.)

	I	II	III
Kar Payı (52.000 TL' ye Kadar Beyan Dışı)	100.000 TL	286.200 TL	500.000 TL
İstisna Tutarı	50.000 TL (100.000 x ½)	143.100. TL (286.200 x ½)	250.000. TL (500.000 x ½)
Gelir Vergisi Matrahı	50.000 TL	143.100 TL	250.000 TL
Hesaplanan Vergi	11.145 TL	42.930 TL	80.345 TL
Mahsup Edilecek Vergi	15.000 TL (100.000 x%15)	(42.930) TL (286.200 x%15)	(75.000) TL (500.000 x%15)
Ödenecek/İade Edilecek GV	3.855 TL İADE	0.- TL	5.345 TL ÖDENECEK

DEVLET TAHVİLİ VE HAZİNE BONOLARI FAİZ GELİRLERİ VE ALIM-SATIM KAZANÇLARI (01/01/2006 TARİHİNDEN SONRA İHRAÇ EDİLENLER)

Devlet Tahvili ve Hazine Bonoları faiz gelirleri ve alım-satım kazançları Geçici 67 nci madde kapsamında tam mükellefler için **%10**, dar mükellefler için **%0** oranında tevkifata tabi olup beyan edilmezken, 6009 Sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67. Maddesi 1. fıkrasında yapılan düzenlemeyi müteakiben, 01.10.2010 tarihinden itibaren 2010/962 sayılı BKK ile tam ve dar mükellefler arasındaki ayırım kaldırılarak her iki mükellefiyet türü için de Geçici 67. madde kapsamında tevkifat oranı **%10** olarak belirlenmiştir.

Ancak, yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden (**Eurobond**) elde edilen faiz gelirleri Geçici 67 nci madde kapsamında tevkifat uygulaması dışında olmakla birlikte, faiz gelirleri **%0** oranında tevkifata tabi olduğundan 2013 yılına ilişkin beyan haddini (26.000 TL) aşması halinde beyan edilecektir.

Eurobond Alım-satım kazancında ise maliyet bedeli endekslemesi ve istisna (9.400 TL) uygulaması sonucu kalan tutar ne olursa olsun beyan edilecektir.

MEVDUAT FAİZLERİ

01/01/2006 tarihinden itibaren Yabancı Para / Türk Lirası Mevduat hesaplarından elde edilen faiz gelirleri, vadeye ve para birimine göre değişen oranlarda tevkifata tabi olup, bu gelirler için yıllık beyanname verilmeyecektir. Tevkifat uygulamasında gelir sahibinin gerçek/tüzel kişi ya da tam/dar mükellef olmasının veya elde edilen gelirin vergiden istisna olup olmamasının önemi bulunmamaktadır.

REPO GELİRLERİ

Repo işlemlerinden elde edilen gelirler % 15 oranında tevkifata tabi olup, bu gelirler için yıllık beyanname verilmeyecektir. Tevkifat uygulamasında gelir sahibinin gerçek/tüzel kişi ya da tam/dar mükellef olmasının veya elde edilen gelirin vergiden istisna olup olmamasının önemi bulunmamaktadır.

MENKUL KIYMET YATIRIM FONLARI İLE MENKUL KIYMET YATIRIM ORTAKLIKLARINDAN ELDE EDİLEN GELİRLER

5527 sayılı Kanunla Gelir Vergisi Kanununun geçici 67 nci maddesinin (8) numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle, Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan menkul kıymetler yatırım fonları ile menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının kurumlar vergisinden istisna edilmiş olan portföy kazançları üzerinden yapılacak tevkifat uygulamasına borsa yatırım fonları, konut finansman fonları ve varlık finansman fonları da dahil edilmiştir. Uygulanacak tevkifat oranı ise tam mükellefler için % 10, dar mükellefler için % 0 olarak belirlenmiştir. 01.10.2010 tarihinden itibaren 2010/962 sayılı BKK ile tam ve dar mükellefler arasındaki ayırım kaldırılarak her iki mükellefiyet türü için de Geçici 67. madde kapsamında tevkifat oranı **%10 olarak belirlenmiştir.**

Sürekli olarak portföyünün en az %51'i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan **yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler, tevkifat kapsamında olmayacaktır.**

Menkul kıymetler yatırım fonlarının ilgili olduğu fona iadesi ve menkul kıymetler yatırım ortaklıkları hisse senetleri alım-satımından elde edilen gelirler için de yıllık beyanname verilmeyecektir.

MENKUL SERMAYE İRATLARININ BEYANINA İLİŞKİN KAPSAMLI ÖRNEK

Osman ÇIKAR Başkent Vergi Dairesinin mükellefi olup, 2013 yılında elde etmiş olduğu menkul sermaye iratlarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

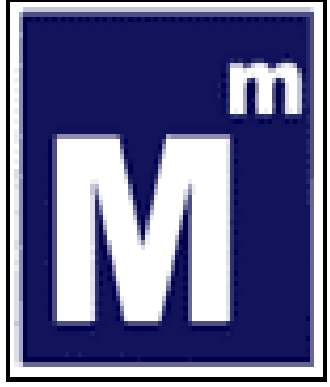
- Mükellef, (A) Bankasında bulunan döviz mevduat hesabından 50.000 ABD Doları karşılığı 100.000 TL mevduat faizi, TL mevduat hesabından 250.000 TL mevduat faizi, repo hesabından ise 125.000 TL kazanç elde etmiştir. Elde edilen faiz gelirleri ve repo kazancı üzerinden (A) Bankasınca gelir vergisi tevkifatı yapılmıştır.**
- Mükellef, (B) Bankasında bir off-shore mevduat hesabı açtırmış olup, bu hesabı dolayısıyla da 20.000 Euro karşılığı 58.000 TL faiz geliri elde etmiştir.**
- Mükellef sahibi olduğu ve 23.08.2011 tarihinde ihraç edilmiş bulunan devlet tahvillerinden vadesinde toplam 600.000 TL faiz geliri elde etmiştir. Bu faiz gelirinin 200.000 TL'lik kısmı döviz cinsinden olan devlet tahvilinden, 400.000 TL'lik kısmı ise TL cinsinden olan devlet tahvilinden elde edilmiştir.**
- Mükellefin sahip olduğu menkul kıymet yatırım fonu katılım belgelerinden ise 2013 yılında 200.000 TL kazanç elde etmiştir.**
- Mükellef, (Z) Limited Şirketinin % 40 hisseli ortağı olup 2013 yılı içinde söz konusu şirket 2011 yılına ilişkin karın dağıtımından, brüt 100.000 TL kar payı elde etmiştir. Kar dağıtımı sırasında (Z) Limited Şirketi 15.000 TL gelir vergisi kesintisi yapmış, dolayısıyla mükellefin eline net 85.000 TL geçmiştir.**

ÇÖZÜM:

- **Mükellefin (A) Bankasında bulunan döviz mevduat hesabından elde ettiği 50.000 ABD karşılığı 100.000 TL mevduat faizi, TL. mevduat hesabından elde ettiği 250.000 TL mevduat faizi ile 125.000 TL repo kazancı daha önce (A) Bankasınca ödeme yapılırken Geçici 67. madde uyarınca tevkif suretiyle vergilendirildiğinden tutarı ne olursa olsun beyan dışı kalacaktır. Ayrıca, mükellefin sahip olduğu menkul kıymet yatırım fonu katılım belgelerinden 2013 yılında elde ettiği 200.000 TL tutarındaki kazanç da yine Geçici 67. madde uyarınca tevkifata tabi tutulduğu için beyan konusu edilmeyecektir.**
- **Mükellef, (B) Bankasındaki off-shore mevduat hesabından elde etmiş olduğu 58.000 TL tutarındaki faiz geliri ise tevkif suretiyle vergilendirilmediği içinde tamamı beyana konu edilecektir.**
- **Mükellef sahibi olduğu ve 23.08.2011 tarihinde ihraç edilmiş bulunan devlet tahvilinden vadesinde elde ettiği toplam 600.000 TL faiz geliri para birimine bakılmaksızın Geçici 67. madde uyarınca tevkif suretiyle vergilendirildiğinden tutarı ne olursa olsun beyan dışı kalacaktır.**
- **Mükellef, (X) Limited Şirketinden 2013 yılı içinde elde ettiği 100.000 TL kar payının ise Gelir Vergisi Kanunu'nun 22/2. maddesi hükmüne göre yarısı ($100.000 \times 1/2 =$) 50.000 TL vergiden istisna edilirken, elde edilen gelirin beyan edilmesi halinde bu kar payları üzerinden yapılan vergi tevkifatının tamamının yıllık beyanname üzerinden hesaplanan vergiden mahsubuna imkan sağlanmıştır.**

Bu açıklamalar çerçevesinde mükellefin beyanı aşağıdaki gibi olacaktır.

1- Off- Shore Faiz Geliri	58.000 TL
2- Limited Şirket Kar Payı (½ istisna sonrası)	50.000 TL
3- Gelir Vergisi Matrahı	108.000 TL
4- Hesaplanan Gelir Vergisi	30.645 TL
5- Mahsup Edilecek Vergi (Kar Payı Stopajı)	15.000 TL
6- Ödenecek Gelir Vergisi	15.645 TL

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARI

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARI

Gelir Vergisi Kanunu'nun 70. maddesinde yazılı mal ve hakların sahipleri, mutasarrıfları, zilyetleri, irtifak ve intifa hakkı sahipleri veya kiracıları tarafından kiraya verilmesinden elde edilen iratlara **gayrimenkul sermaye iradı** adı verilmektedir.

Gayrimenkul sermaye iradı getiren mal ve haklar ticari bir işletmeye dahil bulunduğu takdirde bunların iratları ticari kazancın tespitine yönelik hükümlere göre hesaplanır.

“Gayrimenkul sermaye iratlarında, gayrisafi hâsılat, 70'inci maddede yazılı mal ve hakların kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde **o yıla veya geçmiş yıllara** ait olarak nakden veya aynen **tahsil edilen** kira bedellerinin tutarındır. Ayın olarak tahsil edilen kiralar, Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre emsal bedeli ile paraya çevrilir.

Kiraya verilen mal ve hakların kira bedelleri, **emsal kira bedelinden** düşük olamaz. Bedelsiz olarak başkalarının intifasına bırakılan mal ve hakların emsal kira bedeli, bu mal ve hakların kirası sayılır. Bina ve arazide emsal kira bedeli, emlak vergisine esas alınan **değerin %5'** idir.

GERÇEK GİDER YÖNTEMİNİN SEÇİLMESİ DURUMUNDA İNDİRİLECEK GİDERLER NELERDİR ?

Gerçek gider yönteminin seçilmesi durumunda;

- 1. Kiraya veren tarafından, kiraya verilen gayrimenkul için ödenen; aydınlatma, ısıtma, su ve asansör giderleri,**
- 2. Kiraya verilen malların idaresi için yapılan ve gayrimenkulün önemi ile mütenasip olan idare giderleri ,**
- 3. Kiraya verilen mal ve haklara ait sigorta giderleri,**
- 4. Kiraya verilen mal ve haklar dolayısıyla yapılan ve bunlara sarf olunan borçların faizleri ile konut olarak kiraya verilen bir adet gayrimenkulün iktisap yılından itibaren 5 yıl süre ile iktisap bedelinin % 5'i (iktisap bedelinin % 5'i tutarındaki bu indirim, sadece ilgili gayrimenkule ait hasıllata uygulanacak, indirilmeyen kısım gider fazlalığı sayılmayacaktır.)**
- 5. Kiraya verilen mal ve haklar için ödenen, emlak vergisi, resim, harç ve şerefiyelerle kiraya veren tarafından belediyelere ödenen harcamalara katılma payları,**
- 6. Amortismanlar,**
- 7. Kiraya veren tarafından, kiraya verilen gayrimenkul için yapılan onarım giderleri ile bakım ve idame giderleri,**

- 8. Kira ile tuttukları mal ve hakları kiraya verenlerin ödedikleri kiralar ve diğer gerçek giderler,**
- 9. Sahibi buldukları konutları kiraya verenlerin kirayla oturdukları konut veya lojmanların kira bedeli [Dar mükelleflerin (yurt dışında işçi olarak çalışan Türk vatandaşlarımız da dar mükellef kapsamındadır) yabancı ülkelerde ödedikleri kira bedelleri hariç],**
- 10. Kiraya verilen mal ve haklarla ilgili olarak sözleşmeye, kanuna veya ilama istinaden ödenen zarar, ziyan ve tazminatlar, brüt kira tutarından indirilir.**

Ancak, bu giderlerin vergiden istisna edilen tutara isabet eden kısmı indirilemez. Vergiye tabi hasılatı isabet eden yani indirilebilecek gider kısmı aşağıdaki formül kullanılarak bulunacaktır.

$$\frac{\text{Vergiye Tabi Hasılat} \times \text{Toplam Gider}}{\text{Toplam Hasılat}}$$

GÖTÜRÜ GİDER USULÜ

- Mükellefler isterlerse gerçek gider usulünde indirilebilecekleri giderlere karşılık olmak üzere kira hasılatlarının % 25'ini götürü gider olarak indirebilirler.
- Götürü gider usulünü seçen mükellefler seçmişlerse bu usule göre belirledikleri gidere ek olarak G.V.K.'nun 74'üncü maddesinde sayılan gerçek gider unsurlarından hiç birini ayrıca indirim konusu edemeyeceklerdir.
- Götürü gider usulünü seçmek mükelleflerin tercihine bırakılmıştır. Mükellefler gerçek veya götürü gider usullerinden lehlerine olanı seçmekte serbesttirler. Ancak, götürü gider usulü mükelleflerin sahip oldukları tüm gayrimenkuller için (Haklar hariç) bir bütün olarak uygulanır. Yani **mükellefler sahip oldukları gayrimenkullerin safi iradının tespitinde bir kısım gayrimenkulleri için götürü gider usulünü, diğer kısmı için ise gerçek gider usulünü uygulayamazlar.**
- Gerçek gider usulünü seçenler istedikleri dönemde götürü gider usulüne dönebilirken, **götürü gider usulünü kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönemezler.**
- Götürü gider usulü uygulamasından sahip oldukları gayrimenkulleri hem mesken ve hem de işyeri olarak kiraya verenler yararlanabileceklerdir.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRADI İSTİSNASI :

Gelir Vergisi Kanunu'nun 21'inci maddesi hükmüne göre;

“Binaların mesken olarak kiraya verilmesinden bir takvim yılı içinde elde edilen hâsılatın 2013 yılı için **3.200.- TL.'si** gelir vergisinden müstesnadır. İstisna haddi üzerinde hasılat elde edilip, beyan edilmemesi veya eksik beyan edilmesi halinde, bu istisnadan yararlanılamaz. Ticari, zirai veya mesleki kazancını yıllık beyanname ile bildirmek mecburiyetinde olanlar ile gelirleri bunlar tarafından bildirilecek olanlar bu istisnadan faydalanmazlar.”

GAYRİMENKUL SERMAYE İRADI İSTİSNASINDAN YARARLANAMAYACAK OLANLAR

1. İstisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (94.000 TL) aşanlar;**
2. Mesken dışında kiraya verilen binalardan elde edilen gelirler;
3. İstisna haddi üzerinde hasılat elde edip beyan etmeyenler veya eksik beyan edenler;
4. Sahip olunan birden fazla konut dolayısıyla kira geliri elde edilmiş ise istisna yalnızca bir kez uygulanabilir.
5. Kira geliri elde edilen meskene birden fazla kişi ortak ise 3.200.-TL.'lik istisna her bir ortak için ayrı ayrı uygulanabilecektir.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRADİ İSTİSNASI UYGULAMASINDA 2013 YILI DEĞİŞİKLİKLERİ

Son olarak 15.06.2012 tarih ve 28324 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 6322 sayılı Kanunun 5. Maddesi ile **1/1/2013 tarihinden itibaren elde edilen hasıllata uygulanmak üzere**; Gelir Vergisi Kanunu'nun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “gelirleri bunlar tarafından bildirilecek olanlar” ibaresi “istisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (94.000 TL) aşanlar**” şeklinde değiştirilmiştir.

Buna göre istisna miktarının üzerinde konut kira geliri elde edenlerin diğer gelirlerin toplamına göre değerlendirmesi yapılırken, **bu gelirlerin beyanının gerekip gerekmediğine de bakılmayacaktır.**

GAYRİMENKUL SERMAYE İRADİ İSTİSNASI UYGULAMASINA İLİŞKİN ÖRNEKLER

Örnek 1: Bayan (B), 2013 yılında konut olarak kiraya verdiği daireden 95.000 TL kira geliri elde etmiştir.

Bayan (B)'nin elde ettiği konut kira geliri (95.000 TL), 2013 yılı bakımından Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifinin üçüncü diliminde ücret gelirleri için belirlenen tutarı (94.000 TL) aştığından elde edilen kira geliri için istisna uygulanmayacaktır.

Örnek 2: Bay (C), 2013 yılında, konut olarak kiraya verdiği daireden 4.000 TL kira geliri, tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş 16.000 TL işyeri kira geliri ve 75.000 TL ücret geliri elde etmiştir.

Elde edilen gelir toplamının ($4.000 + 16.000 + 75.000 = 95.000$ TL) 2013 yılı bakımından Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifinin üçüncü diliminde ücret gelirleri için belirlenen tutarı (94.000 TL) aşması nedeniyle, 4.000 TL'lik konut kira geliri bakımından istisna uygulanması söz konusu olmayacaktır.

Örnek 3: Bay (D), 2013 yılında, konut olarak kiraya verdiği daireden 3.000 TL kira geliri, tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş 15.000 TL mevduat faiz geliri ve 72.000 TL ücret geliri elde etmiştir.

Bay (D)'nin elde etmiş olduğu kira geliri istisna haddinin altında kaldığından, bu gelirin istisnaya konu edilip edilmeyeceğinin tespiti bakımından mükellefin elde etmiş olduğu menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ve ücret geliri toplamının Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yer alan tarifinin üçüncü diliminde ücret gelirleri için belirlenen tutarı aşp aşmadığına ayrıca bakılmayacaktır. Dolayısıyla, Bay (D) elde etmiş olduğu söz konusu mesken kira geliri istisna tutarının altında kaldığından bu gelir için beyanname vermeyecektir.

İŞYERİ KİRALARINDA STOPAJ YOLUYLA VERGİLENDİRME VE BEYAN

- Gelir Vergisi Kanunu'nun 94/5. maddesi hükmü çerçevesinde gayrimenkulleri işyeri olarak kiralayan kişi ve kuruluşlar, kira ödemeleri üzerinden **% 20** oranında **stopaj** (tevkifat) yapmak zorundadırlar. Yani işyerinin kiracıları, ödeyecekleri kira üzerinden vergi keseceklerdir.
- Ancak, gayrimenkulü kiralayan mükellef **basit usulde vergiye tabi** ise; kira ödemesi üzerinden her hangi bir vergi kesintisi yapılmaz. Bu durumda gayrimenkulden elde edilen kira geliri GVK'nun 1/d bendinde yer alan 1.390 TL'lik beyan sınırını aşıyorsa yıllık beyanname ile beyan edilir.
- Diğer taraftan Gelir Vergisi Kanunu'nun "Toplama Yapılmayan Haller" başlıklı 86'ncı maddesinin 1/c bendi hükmüne göre; 2013 takvim yılında elde edilen işyeri kira gelirlerinin brüt tutarının 26.000 TL'yi aşması halinde, yıllık beyanname verilecek, ancak bu durumda daha önce kesinti yoluyla ödenen vergiler beyanname üzerinden mahsup edilecektir.

Bu çerçevede gerçek kişilerce elde edilen gelirin işyeri kirasından ibaret olduğu durumda aşağıda yer alan tablonun tetkikinden de görüleceği üzere 26.000 TL'ye kadar hiç beyanda bulunulmayacak, elde edilen brüt kira tutarının **26.001 TL - 114.480 TL** arasında olduğu durumda ise beyanname verilmesine karşın ödenecek vergi doğmayacaktır.

2013 YILINDA ELDE EDİLEN İŞYERİ KİRALARININ BEYANI VE VERGİLENDİRİLMESİNE İLİŞKİN TABLO (TL)

Yıllık Kira Geliri (Brüt)	Gelir Vergisi Stopajı (% 20)	Götürü Gider Tutarı (% 25)	Gelir Vergisi Matrahı	Hesaplanan Vergi	İade Edilecek Vergi	Ödenecek Vergi
001-26.000	5.200	6.500	19.500	BEYAN YOK	-	-
26.001	5.200,20	6.500,25	19.500,75	3.365,15	1.835,05	-
50.000	10.000	12.500	37.500	7.770,00	2.230,00	-
60.000	12.000	15.000	45.000	9.795,00	2.205,00	-
80.000	16.000	20.000	60.000	13.845,00	2.155,00	-
100.000	20.000	25.000	75.000	19.095,00	905,00	-
110.000	22.000	27.500	82.500	21.720	280,00	-
114.480	22.896	28.620	85.860	22.896	-	-
120.000	24.000	30.000	90.000	24.345	-	345
200.000	40.000	50.000	150.000	45.345		5.345

Örnek 1 : Hem İşyeri Hem De Mesken Kira Geliri Elde Eden Bir Mükellefin Beyanı

Deniz hanım, 2013 yılında mesken olarak kiraya verdiği apartman dairesi dolayısıyla 27.200 TL, işyeri olarak kiraya verdiği bir başka gayrimenkulü dolayısıyla da brüt 30.000 TL kira geliri elde etmiştir. Deniz hanımın elde ettiği işyeri kira geliri üzerinden 6.000 TL gelir vergisi kesintisi yapılmıştır. Mükellefin vergiye tabi geliri sadece gayrimenkul sermaye iratlarından ibaret olup, götürü gider usulünü seçmiştir.

Mükellefin kazançlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (94.000 TL) aşmadığından mesken kirası için 3.200 TL'lik istisnadan yararlanabilecek**, diğer taraftan elde ettiği mesken kirası gelirin istisna haddini aşan tutarı ile vergi kesintisine tabi işyeri kira gelirin toplamı 26.000.-TL.'ni (2013 yılı için) aştığı için mesken kirası için vereceği beyannameye işyeri kirasının da dahil edecektir.

1- Mesken Kira Geliri	27.200
2- İşyeri Kira Geliri	30.000
3- Toplam G.M.S.İ.	57.200
4- G.M.S.İ. İstisnası	3.200
5- İstisna Sonrası G.M.S.İ.	54.000
6- Götürü Gider (54.000 x % 25)	13.500
7- Gelir Vergisi Matrahı	40.500
8- Hesaplanan Gelir Vergisi	8.580,00
9- Mahsup Edilecek Gelir Vergisi	6.000,00
10-Ödenecek Gelir Vergisi	2.580,00

Örnek 2 : Gerçek Gider Usulü

Mükellef Esra KAYA, Adana'da bulunan dairesini konut olarak kiraya vermesi sonucu, 2013 yılında 32.000 Türk Lirası kira geliri elde etmiştir. Beyana tabi başka geliri olmayan mükellef, gerçek gider yöntemini seçmiş olup, bu konut ile ilgili gerçek giderleri toplamı 15.000 Türk Lirasıdır.

Gerçek gider usulünü seçen mükellefler, vergiden istisna edilen kısma isabet eden giderleri hasılatlarından indiremeyecekler, sadece vergiye tabi hasıllara isabet eden giderleri indirebileceklerdir. Vergiye tabi hasıllara (32.000 – 3.200) isabet eden gider aşağıdaki formüle göre hesaplanacaktır.

$$\frac{\text{Vergiye Tabi Hasılat} \times \text{Toplam Gider}}{\text{Toplam Hasılat}} = \frac{28.800 \text{ TL} \times 15.000 \text{ TL}}{32.000 \text{ TL}} = 13.500 \text{ TL}$$

Mükellefin kira gelirine ilişkin gelir vergisi aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

Gayrisafi Kira Hasılatı	32.000
G.M.S.İ. İstisnası	(-) 3.200
Kalan	28.800
İndirilebilecek Gerçek Gider Tutarı	13.500
Beyan Edilecek G.M.S.İ	15.300

GAYRİMENKULLERİN ELDEN ÇIKARILMASINDA DEĞER ARTIŞI KAZANCI

Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80'inci maddesinin 6 numaralı bendinde, bir ivaz karşılığı iktisap edilen ve aynı kanunun 70'inci maddesinin birinci fıkrasının 1, 2, 4 ve 7 numaralı bentlerinde yer alan mal ve hakların iktisap tarihinden başlayarak **beş** yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançların değer artış kazancı olacağı belirtilmiştir. Buna göre;

- Arazi, bina, maden suları, memba suları, madenler, taş ocakları, kum ve çakıl istihsal yerleri, tuğla ve kiremit harmanları, tuzlalar ve bunların mütemmim cüzileri ve teferruatının,
- Voli mahalleri ve dalyanların,
- Gayrimenkul olarak tescil edilen hakların ve
- Gemi ve gemi payları ile bilumum motorlu tahmil ve tahliye vasıtalarının,

beş yıl içinde elden çıkarılmasından doğan kazançlar değer artışı kazancı olarak vergilendirilecektir.

Bu hükümler karşısında ivazsız olarak iktisap edilen gayrimenkullerin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar ile gayrimenkullerin iktisap tarihinden başlayarak **beş** yıldan fazla bir süre elde tutulduktan sonra elden çıkarılmasından doğan kazançlar vergilendirilmeyecektir.

Gayrimenkullerin elden çıkarılmasından doğan kazancın tespitinde de **maliyet bedeli endekslemesi** yapılabilecek ve 2013 yılı için **9.400.-TL'lik** istisnadan yararlanılabilecektir.

Örneğin; Osman Bey 25.08.2011'de 200.000 TL' ye satın almış olduğu bir arsayı 12.10.2013'de 500.000 TL' ye satmıştır.

Gayrimenkulün iktisap tarihinden önceki ay olan Temmuz 2011'da kümülatif ÜFE 191,39 iken, elden çıkarıldığı aydan önceki ay olan Eylül 2013'de ÜFE 218,56' dır. Bu durumda endeksleme oranının ilgili dönemde %10' un üzerinde artmış olduğu görülmektedir. (218,56 / 191,39 = % 14,20)

Dolayısıyla elden çıkarılan gayrimenkulün endekslenmiş maliyet bedeli;

200.000 TL * (218,56 / 191,39) = 228.400 TL olarak dikkate alınacaktır.

Buna göre Osman bey, satmış olduğu apartman dairesinden dolayı (500.000 - 228.400 =) 271.600 TL tutarında istisna öncesi değer artış kazancı elde etmiş olacaktır.

Söz konusu kazanca 9.400 TL tutarında istisna uygulanarak bulunacak 262.200 TL' ye Gelir Vergisi Kanunu'nun 103. maddesindeki vergi nispetleri uygulanarak mükellefin 2013 yılı için ödeyeceği gelir vergisi hesaplanacaktır.

Hesaplanan Gelir Vergisi 84.615,00 TL

Bulunan 84.615,00 TL tutarındaki vergi 2014 yılının Mart ayının yirmibeşinci günü akşamına kadar yıllık beyanname ile beyan edilip, Mart ve Temmuz aylarında 2 eşit taksitle ödenecektir.

TOPLAMA YAPILMAYAN HALLER

Aşağıda belirtilen gelirler için yıllık beyanname verilmez, diğer gelirler için beyanname verilmesi halinde bu gelirler beyannameye dahil edilmez.

a) Gerçek usulde vergilendirilmeyen ziraî kazançlar, bu Kanununun 75 inci maddesinin (15) ve (16) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratları, kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı,

b) Tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler (birden fazla işverenden ücret almakla beraber, birden sonraki işverenden aldıkları ücretlerinin toplamı, 103 üncü maddede yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2013 Yılı için 26.000.-TL) aşmayan mükelleflerin, tamamı tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretleri dahil),

c) Vergiye tâbi gelir toplamının [(a) ve (b) bentlerinde belirtilenler hariç] 103 üncü maddede yazılı tarifinin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı (2013 Yılı için 26.000.-TL) aşmaması koşuluyla, Türkiye'de tevkifata tâbi tutulmuş olan; birden fazla işverenden elde edilen ücretler, menkul sermaye iratları ve gayrimenkul sermaye iratları,

d) Bir takvim yılı içinde elde edilen ve toplamı 1.390.-TL'yi aşmayan, tevkifata ve istisna uygulamasına konu olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları.

➤ TOPLAMA YAPILMAYAN HALLER

- Gerçek usulde vergilendirilmeyen zirai kazançlar, tek işverenden alınmış ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş ücretler, 75 inci maddenin 15 ve 16 numaralı bentlerinde yazılı menkul sermaye iratları, kazanç ve iratların istisna hadleri içinde kalan kısmı, tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecek gelirler olarak belirlenmiştir.
- Stopaja ve istisnaya tabi olmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarının beyanı, bunların toplam tutarının 1.390.-TL'yi geçmesi durumunda söz konusu olacaktır. Bu düzenlemeyle, çok küçük gelirler için beyanname verilmesi zorunluluğu kaldırılmakta, mükellef ve vergi dairesi gereksiz ve verimsiz işlerden kurtarılmıştır.
- Ticari, zirai ve mesleki kazançlarını yıllık beyanname ile bildirmek zorunda olan tam mükellefler ile yıllık beyanname veren dar mükellefler de sadece yıllık beyanname verme yükümlülüğü getirilen kazanç ve iratlarını beyannamelerine dahil edeceklerdir.

TOPLAMA YAPILMAYAN HALLER

- Beyana tabi gelirin sadece ücretlerden oluştuğu durumda, toplam ücret tutarı beyan sınırını geçse dahi, birinci işverenden sonraki işverenlerden alınan ücretler toplamının 2013 yılı için 26.000.-TL'yi aşmaması halinde beyanname verilmeyecektir.
- Birden fazla işverenden ücret alınması halinde, birinci işverenden alınan ücretin hangisi olacağı mükellefçe serbestçe belirlenebilecektir.
- Diğer gelirler nedeniyle beyanname verilmesi halinde ücret gelirlerinin beyan edilip edilmeyeceğinin tespitinde, sadece birden sonraki işverenden elde edilen ücret gelirleri beyan sınırı olan 26.000.-TL ile kıyaslanacak olup, beyana tabi diğer gelirlerin tutarının önemi bulunmamaktadır.
- Maddenin 1/c bendi uygulamasında; tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarının beyan edilip edilmeyeceği ise şu şekilde belirlenecektir. Öncelikle tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan toplam tutarı 26.000.-TL'ni aşmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratların tutarı, beyan edilmesi gereken diğer gelirlerin (ticari kazanç, mesleki kazanç, gerçek usulde zirai kazanç ile diğer kazanç ve iratlar) toplam tutarına eklenerek, bulunan tutar 26.000.-TL'lik beyan sınırını geçiyorsa, tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan menkul ve gayrimenkul sermaye iratları verilecek beyannameye dahil edilecektir. Söz konusu beyan sınırının hesabında; bir ya da birden fazla işverenden ücret geliri elde ediliyorsa birden sonraki işverenlerden elde edilen ve toplam tutarı 26.000.-TL'ni aşmayan ücret gelirleri dikkate alınmayacaktır.

2013 YILINDA ELDE EDİLEN GELİRLERİN BEYANINA İLİŞKİN ÖRNEKLER

Emre KARTALOĞLU

Yeminli Mali Müşavir

Örnek 1: Nuray hanım üç ayrı şirkette yönetim kurulu üyesi olup, 2013 yılı gelirleri aşağıdaki gibidir.

Birinci işverenden alınan ücret	50.000
İkinci işverenden alınan ücret	21.000
Üçüncü işverenden alınan ücret	17.000
Konut kira geliri	13.000

Ücret gelirlerinin tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiştir.

Nuray hanım, birden fazla işverenden aldığı ücret gelirinin yanı sıra mesken geliri elde etmiştir. Beyanname verilip verilmeyeceği öncelikle ücret gelirleri dikkate alınarak değerlendirilecektir.

Ücret gelirleri ile ilgili olarak birinci işverenden alınan ücret hariç, ikinci ve üçüncü işverenden alınan ücretlerin toplamı 26.000 TL'lik beyan sınırını aştığı için birinci işverenden alınan ücrette dahil olmak üzere ücret gelirlerinin tamamı (88.000 TL) beyan edilecektir.

Mükellefin kazançlarının gayri safi tutarları toplamı (88.000+13.000=101.000TL) 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (94.000 TL) aştığından mesken kirası için 3.200 TL'lik istisnadan yararlanamayacak**, elde ettiği mesken kirası geliri ile vergi kesintisine tabi ücret gelirinin tamamını beyana konu edecektir.

Örnek 2: Erhan beyin 2013 yılı gelirleri aşağıdaki gibi olup, ücret gelirleri ile işyeri kira gelirleri tevkif yoluyla vergilendirilmiştir.

Birinci işverenden alınan ücret	85.000
İkinci işverenden alınan ücret	18.000
Konut kira geliri	9.000
İşyeri kira geliri (Brüt)	24.000

İkinci işverenden alınan ücret, 26.000 TL'lik beyan sınırını aşmadığından ücret gelirleri beyan edilmeyecektir.

6322 sayılı Kanunun 5. Maddesi ile **1/1/2013 tarihinden itibaren elde edilen hasılat uygulanmak üzere**; Gelir Vergisi Kanunu'nun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle; “istisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (94.000 TL) aşanlar**” 3.200 TL'lik mesken kira istisnasından yararlanamayacağından, mesken kira gelirin tamamı istisna uygulanmaksızın beyana konu edilecektir.

Diğer taraftan Konut kirası ile işyeri kira geliri toplamı (9.000 + 24.000= 33.000 TL) 26.000 TL'lik beyan haddini aştığından, tevkifata tabi tutulmuş olan işyeri kira geliri de konut kira geliri ile birlikte beyan edilecek; hesaplanan vergiden tevkif yoluyla alınan vergiler mahsup edilecektir.

Örnek 3: Tuncer bey, 2013 yılında tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş işyeri kira geliri, mevduat faizi ile birlikte konut kira geliri elde etmiştir.

İşyeri kira geliri (Brüt)	15.000
Konut kira geliri	14.000
Mevduat faizi	210.000

Mevduat faizi geliri, Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67'inci maddesi kapsamında tevkifata tabi tutulduğu için tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecektir.

6322 sayılı Kanunun 5. Maddesi ile **1/1/2013 tarihinden itibaren elde edilen hasıllata uygulanmak üzere;** Gelir Vergisi Kanunu'nun 21 inci maddesinin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikle; “istisna haddinin üzerinde hasılat elde edenlerden, beyanı gerekip gerekmediğine bakılmaksızın ayrı ayrı veya birlikte elde ettiği ücret, menkul sermaye iradı, gayrimenkul sermaye iradı ile diğer kazanç ve iratlarının gayri safi tutarları toplamı 103 üncü maddede yazılı **tarifenin üçüncü diliminde ücret gelirleri için yer alan tutarı (94.000 TL) aşanlar**” 3.200 TL'lik mesken kira istisnasından yararlanamayacağından, mesken kira gelirinin tamamı istisna uygulanmaksızın beyana konu edilecektir.

Konut kirası ile işyeri kira geliri toplamı (14.000 + 15.000= 29.000 TL) 26.000 TL'lik beyan haddini aştığından, konut kira geliri için verilmek zorunda olan gelir vergisi beyannamesine tevkifata tabi tutulmuş olan işyeri kira gelirleri de dâhil edilecektir.

Örnek 4: Osman bey 2013 yılında avukatlık faaliyeti dolayısıyla 50.000 TL serbest meslek kazancı, bunun yanı sıra işyeri olarak kiraya verdiği gayrimenkulünden brüt 4.800 TL kira geliri elde etmiştir.

Serbest Meslek Kazancı	50.000
İşyeri kira geliri (Brüt)	4.800

Örneğimizde Avukat Osman bey serbest meslek kazancı dolayısıyla her hal ve takdirde yıllık beyanname verecek, ayrıca serbest meslek kazancı ile işyeri kira gelirinin toplamı ($50.000 + 4.800 = 54.800$ TL) 26.000 TL'lik beyan sınırını aştığından serbest meslek kazancı dolayısıyla vermek zorunda olduğu beyannameye işyeri kira gelirini de dahil edecektir.

Örnek 5: Gülay hanım, 2013 yılında, konut olarak kiraya verdiği daireden 5.000 TL kira geliri, birinci işverenden 20.000 TL, ikinci işverenden ise 15.000 TL ücret geliri ve gayrimenkul satışından kaynaklı 60.000 TL değer artış kazancı elde etmiştir.

Her ne kadar 2013 yılı bakımından gayrimenkul satışından elde edilen değer artış kazancının 9.400 TL'si Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80 inci maddesine göre gelir vergisinden istisna olsa da, mesken kira gelirine istisna uygulanıp uygulanmayacağına yönelik kıyaslamaya esas tutarın tespitinde bu tutarın tamamı dikkate alınacaktır. Buna göre elde edilen gelir toplamının, $(5.000 + 20.000 + 15.000 + 60.000 = 100.000 \text{ TL})$ 2013 yılı bakımından Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinde yazılı tarifinin üçüncü diliminde ücret gelirleri için belirlenen tutarı (94.000 TL) aşması nedeniyle, 5.000 TL'lik konut kira geliri bakımından istisna uygulanması söz konusu olmayacaktır.

Gülay hanım, ücretler dışında 2013 yılında konut olarak kiraya verdiği daireden elde ettiği 5.000 TL kira gelirinin tamamı ile gayrimenkul satışından kaynaklı 60.000 TL değer artış kazancının istisna sonrası tutarı olan $(60.000 - 9.400 =) 50.600 \text{ TL}'yi$ beyana konu edecektir.

Örnek 6: Erkan bey 2013 yılında Ankara’da market işletmekte olup, bu faaliyetinden 10.000 TL ticari kazanç, bunun yanı sıra basit usulde vergiye tabi ticari kazanç sahibine işyeri olarak kiraya verdiği gayrimenkulünden 1.200 TL kira geliri, gerçek usulde vergiye tabi bir başka kişiye işyeri olarak kiraya verdiği gayrimenkulünden ise brüt 12.000 TL kira geliri elde etmiştir.

Erkan beyin ayrıca ticari işletmesine dahil olmayıp kendi adına kayıtlı ve 15.11.2012 tarihinde ihraç olunan hazine bonosundan 200.000 TL brüt faiz geliri, BİST’e kayıtlı hisse senetlerinin aracı kurum vasıtasıyla iktisabından 6 ay sonra satışından ise 120.000 TL alım-satım kazancı oluşmuştur.

Ticari Kazanç	10.000
İşyeri kira geliri (Stopaj öncesi Brüt)	12.000
İşyeri kira geliri (Basit Usuldeki Mükelleften)	1.200
Hazine Bonosu Faiz Geliri	200.000
Hisse Senedi Alım-Satım Kazancı	120.000

Örneğimizde Erkan bey ticari kazancı dolayısıyla her hal ve takdirde yıllık beyanname verecektir. Diğer gelir unsurları değerlendirildiğinde ise;

01.01.2006 tarihinden sonra ihraç olunan hazine bonosundan elde ettiği faiz geliri ile İMKB'ye kayıtlı hisse senetlerinin aracı kurum vasıtasıyla iktisabından 6 ay sonra satışından elde edilen 120.000 TL alım-satım kazancı ise GVK'nun geçici 67. Maddesi hükmü çerçevesinde tevkifata tabi bulunduğundan aynı maddede yer alan düzenleme çerçevesinde tutarı ne olursa beyan dışı kalacaktır.

Diğer taraftan basit usulde vergiye tabi ticari kazanç sahibine işyeri olarak kiraya verilen gayrimenkulünden elde edilen 1.200 TL kira geliri tevkifata ve istisnaya tabi bulunmadığından ve 1.390 TL'yi aşmadığından GVK'nun 86/1-d Maddesi hükmü çerçevesinde beyan edilmeyecektir.

Son olarak Erkan beyin ticari kazancı ile stopaja tabi tutulan işyeri kira gelirinin toplamı (10.000 + 12.000 = 22.000 TL) 26.000 TL'lik beyan sınırının altında kaldığından ticari kazanç nedeniyle vermek zorunda olduğu beyannameye işyeri kira gelirini dahil etmeyecek, bir başka deyişle Erkan beyin 2013 yılı gelir vergisi matrahı ticari kazanç tutarı olan 10.000 TL ile sınırlı kalacaktır.

Örnek 7: Serbest Meslek Kazancının Yanı Sıra Ücret ve Menkul Sermaye İradı Elde Eden Olan Bir Mükellefin Beyanı

Doktor Masum ÖZCAN, Özel Ankara Hastanesinde çalışmaktadır. Aynı zamanda Sıhhiye’de bulunan muayenehanesinde serbest meslek faaliyetini icra etmektedir. 2013 yılında elde etmiş olduğu gelirlerin yıllık gayri safi tutarları toplamı aşağıdaki gibidir.

Ücret geliri	:	150.000 TL
Serbest Meslek Kazancı	:	90.000 TL
Mevduat Faiz Geliri	:	350.000 TL
Gayrimenkul Sermaye İradı (Basit Usulde Mükellefe Kiraya Verilen İşyerinden)	:	1.200 TL
TOPLAM	:	591.200 TL

ÇÖZÜM: Mükellef Masum ÖZCAN serbest meslek kazancı nedeniyle yıllık gelir vergisi beyannamesi vermek zorundadır. Elde edilen gelir unsurları tek tek irdelendiğinde beyannameye dahil edilmeyecek kazanç ve iratlar ise şunlardır.

Mükellef ücret gelirinin tamamı tek işverenden elde edilmiş ve gelir vergisi kesintisine tabi tutulmuştur. Bu durumda ücret geliri tutarına bakılmaksızın Gelir Vergisi Kanununun 86/1-b maddesi gereğince verilecek beyannameye dahil edilmeyecektir.

Aynı şekilde mevduat faizleri de Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67 inci maddesine göre tevkifata tabi olduğundan beyan dışı kalacaktır.

Basit usulde mükellefe kiraya verilen işyerinden elde edilen 1.200 TL tutarındaki gayrimenkul sermaye iradı daha önce tevkifata ve istisnaya konu olmadığından ve 1.390 TL’lik beyan sınırının altında kaldığından Gelir Vergisi Kanunu’nun 86/1-d bendine göre beyan edilmeyecektir.

Örnek 8 :Avukat Ahmet beyin 2013 yılı içinde elde etmiş olduğu serbest meslek kazancının yanı sıra tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş iki işverenden ücret geliri ile yine tamamı tevkif yoluyla vergilendirilmiş işyeri kira geliri bulunmaktadır.

➤ Serbest meslek kazancı	75.000 TL
➤ Birinci işverenden alınan ücret	90.000 TL
➤ İkinci işverenden alınan ücret	24.000 TL
➤ İşyeri kira geliri (Brüt)	35.000 TL

Mükellef elde etmiş olduğu serbest meslek kazancı nedeniyle mutlaka beyanname vermek zorundadır.

Birinci işverenden alınan hariç, ikinci işverenden alınan ücret geliri 26.000 TL'lik beyan sınırını aşmadığından ücret gelirleri beyannameye dahil edilmeyecektir.

Serbest meslek kazancı ve işyeri kira geliri tutarının toplamı olan 110.000 TL, 26.000 TL'lik beyan sınırını aştığından, işyeri kira geliri beyannameye dahil edilecektir.

2013 YILI ŞAHSİ GELİRLERİNİN BEYANINDA BEYANNAME ÜZERİNDEN YAPILABİLECEK İNDİRİMLER

Emre KARTALOĞLU
Yeminli Mali Müşavir

YILLIK BEYANNAME İLE BİLDİRİLECEK GELİRDEN İNDİRİLEBİLECEK GİDERLER

- 1. HAYAT, SAĞLIK, VB. ŞAHİS SİGORTA PRİMLERİ**
- 2. BAĞ- KUR PRİMLERİ**
- 3. BAĞIŞ VE YARDIMLAR**
- 4. ENGELLİLİK İNDİRİMİ**
- 5. ÖZEL SAĞLIK VE EĞİTİM GİDERLERİ**
- 6. SPONSORLUK HARCAMALARI**
- 7. AR-GE İNDİRİMİ**
- 8. GEÇMİŞ YIL ZARARLARI**
- 9. YURT DIŞI FAALİYETLERDEN DOĞAN ZARARLAR**
- 10. GİRİŞİM SERMAYESİ FONU İNDİRİMİ**
- 11. BİREYSEL KATILIM YATIRIMCISI İNDİRİMİ**
- 12. HİZMET İHRACI İNDİRİMİ**

1- HAYAT SİGORTASI VE DİĞER ŞAHİS SİGORTA PRİMLERİ

Beyan edilen gelirin %15'ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla (Bu şartın tespitinde işverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile 63 üncü maddenin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve bu bent kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı birlikte dikkate alınır.) mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri (Sigortanın Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim kendi gelirlerinden indirilir.).

Bu değişikliklerden en önemlisi; 01/01/2013 tarihinden itibaren, yıllık beyanname veren mükellefler için vergi matrahlarının tespitinde bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarının hiçbir şekilde indirim konusu yapılamayacak olmasıdır.

Bir diğer önemli değişiklik ise; 6327 sayılı Kanununun 8 inci maddesiyle Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yapılan düzenleme uyarınca, 01/01/2013 tarihinden itibaren, elde edilen gelirler için verilecek yıllık gelir vergisi beyannamelerinde, bireysel emeklilik dışında kalan şahıs sigortaları için ödenen primlerin eski uygulamaya benzer bir biçimde beyan edilen gelirin % 15'ine kadar olan kısmı matrahın tespitinde indirim konusu yapılabilecek olmasıdır.

YILLIK BEYANNAMEDE MATRAHIN TESPİTİNDE DİKKATE ALINACAK SİGORTA PRİMLERİ;

- **Mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait birikim priminin alındığı hayat sigortalarına ödenen primlerin %50'si ile**
- **Ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primlerinden, müteşekkildir.**
- **İndirim konusu yapılacak primlerin toplamı, beyan edilen gelirin %15'ini ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamayacaktır.**
- **Bu sınırlamaların tespitinde;**
- **İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ile Gelir Vergisi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendi ve 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendi kapsamında indirim konusu yapılacak prim ödemelerinin toplam tutarı , birlikte dikkate alınacaktır.**
- **Primin matrahtan indirilebilmesi için; sigorta poliçesinin Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta şirketi ile akdedilmiş ve gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması gerekir. Yıllık beyannamede indirim konusu yapılacak prim veya katkı payının, beyannamenin ilgili olduğu yıl ile ilişkili olması ve bu yılın sonuna kadar ödenmesi gerekmektedir. Geçmiş dönemlere ilişkin olarak yapılan prim ve katkı payı ödemelerinin düzeltme yoluyla ödemenin ilgili olduğu dönemin matrahının tespitinde indirim konusu yapılması da mümkün değildir.**
- **Mükelleflerce ödenen primlerin yıllık beyanname ile beyan edilen gelirden indirebilmesi için, bu primlerin ücretin safi tutarının tespitinde ayrıca indirilmemiş olması gerekmektedir.**
- **Mükellefin eş ve çocuklarının ayrı beyanname vermeleri halinde, eş ve çocuklar adına ödenen prim ve katkı payları öncelikle kendi gelirlerinden indirilecektir.**

ÖZELLİK ARZ EDEN DİĞER HUSUSLAR

- "Çocuk" veya "küçük çocuk" tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dâhil) **18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları, "eş" tabiri ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade eder.**
- Konut, taşıt ve tüketici gibi kredilerin kullanımı sırasında bu kredilere bağlı olarak ilgili bankalarca yapılan hayat sigortası poliçelerine ilişkin ödenen primler, indirim olarak dikkate alınabilecektir.
- Primi ödeyen ve indirimden yararlanacak olan mükellef, tam mükellef gerçek kişi olmalıdır.
- İndirim konusu yapılacak tutarın hesaplamasında beyan edilen gelir olarak, yıllık gelir vergisi beyannamesinde yer alan **indirimler ve geçmiş yıl zararları toplamından önceki tutar** esas alınacaktır.
- Zarar beyanı ya da oran ve tutar sınırlamaları dolayısıyla yıllık beyannamede indirim konusu yapılamayan prim veya katkı paylarının daha **sonraki yıllarda indirim konusu yapılması mümkün değildir.** Aynı şekilde ücretlilerin ödediği prim ve katkı payının ilgili olduğu ayda indirilemeyen kısmı, izleyen aylara ait ücretin matrahından indirilemeyecektir.

■ 2- BAĞ- KUR PRİMLERİ

- Eski Bağ-kur kanunu kapsamındaki kişilerin hak ve yükümlülükleri 5510 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yeniden düzenlenmiştir.
- Anılan Kanun'un 88. maddesinde SGK'ya ödenen primlerin gider olarak dikkate alınabileceği hükme bağlanmıştır.
- Ancak, özellikle ortaklık şeklindeki işletmelerde gider kaydı sorun yaratabilmektedir. Bu nedenle beyannamede indirim yöntemi kullanılmaktadır (GVK GT.110).
- Bu indirimde, %5 veya %10'luk sınır söz konusu değildir. Kar tutarı kadar Bağ-Kur indirimi yapılabilir.
- Serbest meslek erbabının ödemiş oldukları Bağ-Kur primlerini Gelir Vergisi Kanununun 68/8'inci maddesi hükmüne dayanarak da, mesleki kazançlarının tespitinde hasıllardan indirim imkanları mevcuttur.
- **Ödendiği döneme ilişkin beyannamede indirilecektir.**
- Anonim Şirketlerin yönetim kurulu üyeleri ile Limited Şirket ortakları bakımından da yukarıdaki esaslar dahilinde işlem yapılacaktır. Bir başka deyişle söz konusu kurumlarda ortaklara ait Bağ-Kur giriş keseneği ve sigorta primlerinin kurum kazancının tespitinde gider yazılması mümkün değildir.

■ 2- BAĞ- KUR PRİMLERİ (ÖZELGELER)

- Geçmiş Dönemlere Ait Bağ-kur Prim Ödemeleri **Hangi Yıla Ait Olduğuna Bakılmaksızın** Gelirin Elde Edildiği Yılda Ödenmiş Olduğunun Tevsik Edilmesi Kaydıyla Gelir Vergisi Matrahından İndirilebilir. **(Aydın Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 02.10.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.09.15.01-3.2010.7.GVK.89.Md.-2 sayılı özelgesi.)**
- Gayrimenkul kira geliri ve ücret gelirleri için vereceğiniz yıllık beyannamede, ödediğiniz Bağ-Kur primlerinizi indirim konusu yapmanız mümkün değildir. **(İstanbul VDB'nin B.07.1.GİB.4.34.16.01/GVK-89/1 sayılı özelgesi-GGM'nin 16821 sayılı özelgesi).**
- Sadece gayrimenkul sermaye iradı yönünden yıllık beyanname veren mükelleflerce, 5510 sayılı Kanuna göre **isteğe bağlı olarak sigorta primi** ödenilen Sosyal Güvenlik Kurumunun, Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin birinci bendinde belirtilen sigorta şirketi niteliğinde olmaması ve sadece gayrimenkul sermaye iradı yönünden mükellef olunması nedenleriyle, bu kuruma ödenilen **isteğe bağlı sigorta primlerinin** gelir vergisi beyannamesinde bildirilen gelirlerden indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır. **(Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 12.07.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2011-GVK-89-3-511 sayılı özelgesi.)**

❑ Gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olduğunun tevsik edilmesi şartıyla, limited şirket ortağı olarak ödenilen **sosyal güvenlik primlerinin** tamamının, Şirketten elde edilen kâr payları nedeniyle beyan edilen **menkul sermaye iradından** indirilmesi mümkün bulunmaktadır. Öte yandan, gelirin yeterli olmaması nedeniyle indirilemeyen sosyal güvenlik primlerinin, sonraki yıl gelirinden indirilmesi mümkün değildir. (**İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 25.08.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 89-1424 sayılı özelgesi**)

❑ Bağ-Kur'a **eş adına ödenen primlerin**, serbest meslek kazancı nedeniyle beyan edilecek gelirden indirilmesi mümkün bulunmamaktadır. (**Konya Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 08.06.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.42.16.01-GVK-2-751-38 sayılı özelgesi.**)

❑ 110 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde, Bağ-Kur Kanunu kapsamına giren serbest meslek erbabının, Gelir Vergisi Kanununun 68/8'inci maddesi hükmüne dayanarak ödedikleri sosyal sigorta primlerini gider yazmaları gerekmekte ise de, diledikleri takdirde Bağ-Kur giriş keseneği ve primlerini serbest meslek kazançları ile ilgili olarak verecekleri yıllık beyannamelerinde gösterdikleri gelirden indirmelerinin uygun bulunduğu açıklanmıştır.

Öte yandan, söz konusu primlerin serbest meslek kazanç defterine gider yazılmayıp, beyanname üzerinde indirimin tercih edildiği durumda beyan edilen mesleki kazancın yetersiz olması veya dönem sonucunun zarar olması halinde müteakip yıllarda devreden geçmiş yıl zararı olarak indirilmesi mümkün değildir. (**Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 08.06.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2011-GVK-65-2-371 sayılı özelgesi**)

3- ENGELLİLİK İNDİRİMİ

- Engellilik indiriminden özürlü hizmet erbabının yanı sıra, bakmakla yükümlü olduğu özürlü kişi bulunması halinde bu kişilerde ayrıca yararlanılabileceklerdir.
- Ayrıca, engelli serbest meslek erbabının yanı sıra, serbest meslek erbabının bakmakla yükümlü olduğu engelli kişi bulunması halinde de bu kişiler ayrıca yararlanabileceklerdir.
- Basit usulde ticari kazanç sahipleri ise engellilik indiriminden bizzat kendileri özürlü olmaları durumunda yararlanabilecek, bakmakla yükümlü olduğu kimseler engelli olsa dahi bunlar için yararlanamayacaktır.

Engellilik indirimi tutarları şunlardır:

	<u>2013 Yılı</u>	<u>2014 Yılı</u>
- Birinci derece sakatlar için	800 TL	800 TL
- İkinci derece sakatlar için	400 TL	400 TL
- Üçüncü derece sakatlar için	190 TL.	190 TL

4- ÖZEL EĞİTİM VE SAĞLIK GİDERLERİ

Mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına için yaptığı eğitim ve sağlık harcamaları aşağıdaki şartlarla beyannamede indirim konusu yapılabilir.

- Beyan edilen gelirin % 10'unu aşmaması,
- Türkiye'de yapılması ve
- Gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi.

85 no'lu Gelir Vergisi Sirküleride; "Çocuk" veya "**küçük çocuk**" tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dâhil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları, "eş" tabiri ise, aralarında yasal evlilik bağı bulunan kişileri ifade eder.

ÖZEL EĞİTİM GİDERLERİ (MUKTEZALAR)

- **Okul forma ve ayakkabı harcamalarının**, ilgili ilköğretim kurumu bünyesinde öğrencilerine kullanımı zorunlu kılınmış ihtiyaç kalemleri arasında olduğunun, **anılan kurumdan alınan belge ile tevsik edilmesi halinde**, Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin (2) numaralı bendi çerçevesinde Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesinde indirim konusu yapılması mümkün bulunmaktadır. **(İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 24.08.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 89-1398 sayılı özelgesi.)**
- Eğitim kurumları ile yapılan sözleşmeler uyarınca bu kurumlarda öğrencilere **yemek hizmeti** veren gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerinin bu hizmetlerinin eğitim hizmetinin bir parçası olarak değerlendirilmesi mümkün olmayıp, söz konusu yemek hizmetine ilişkin harcamalar eğitim gideri olarak kabul edilemez. **(Ankara VDB'nin 22.06.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-GVK-89-11-451 sayılı özelgesi.)**
- Çocuğunuzun evden okula gidiş gelişi için **servis** şirketine ödenen paralar ile **okula ödenen yemek paraları** bu kapsamda değerlendirilir ve beyannamede indirim konusu yapılabilir. **(İVDB'nin B.07.1.GİB. 4.34.16.01/ GVK-89-12415 sayılı özelgeleri).**
- Kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunmayan **vakıf üniversitesinde** okuyan çocuğın eğitim giderleri beyannamede indirim konusu yapılamaz. **(İVDB'nin 12393 sayılı özelgesi).**
- Mükellefin bakmakla yükümlü olduğu ve üniversitede okuyan **18 yaşını doldurmamış** çocuğu için **özel öğrenci yurduna** yapılan ödemeler, bu kapsamda değerlendirilir **(GGM'nin 23898 sayılı özelgesi)**

ÖZEL SAĞLIK GİDERLERİ (MUKTEZALAR)

➤ Mükellefin eşinin **doğum** yapması nedeniyle yapılan sağlık harcamaları, anılan maddede belirtilen şartların topluca mevcut olması halinde, yıllık gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden indirilebilecektir. Mükellefin eşinin doğum yapması nedeniyle yapılan harcamalar üzerinden hesaplanan KDV, vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan KDV'den indirilememektedir. Bu nedenle, **harcama toplamının KDV dahil bedel olarak kabul edilmesi** gerekmektedir (**GİB'in 046765 sayılı özelgesi**).

➤ **Tüp Bebek Tedavisi** Nedeniyle Yapılan Harcamaların Sağlık Harcaması Olarak İndirim Konusu Yapılması mümkündür. (**Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 05.03.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-GVK-89-1-216 sayılı özelgesi**)

➤ **Eşe ait sağlık harcamalarının** öncelikle kendisi tarafından gayrimenkul sermaye iradı dolayısıyla verilen yıllık gelir vergisi beyannamesinde, beyan edilen gelirin %10'unu aşmayacak şekilde indirimde konu edilmesi gerekmekte olup, söz konusu sağlık harcamalarının **bu indirimden arta kalan kısmının da diğer eş tarafından** gayrimenkul sermaye iradı dolayısıyla verilen yıllık gelir vergisi beyannamesinde beyan edilen gelirin %10'u ile sınırlı olacak şekilde indirim olarak dikkate alınması mümkün bulunmaktadır. (**İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 20.12.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 89-571 sayılı özelgesi.**)

ÖZEL SAĞLIK GİDERLERİ (MUKTEZALAR)

➤ Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesine istinaden beyan edilen gelirden indirim konusu yapılacak sağlık harcamalarının gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilebilen bir sağlık harcaması olması gerektiğinden, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından emekli maaşlarından yapılan **SUT reçete kesintisi ile muayene iştirak kesinti tutarlarının** bu kapsamda yapılmış bir sağlık harcaması olarak nitelendirilmesi söz konusu olmayacaktır. **(Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 17.03.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-GVK-89-6-139 sayılı özelgesi.)**

➤ Eğitim ve sağlık harcamalarının kanunla belirlenen kısmının yıllık gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden indirilebilmesi mükelleflere kanunla tanınmış bir haktır. Bu hakkın hata sonucu kullanılmamış olması hiç kullanılamayacağı anlamını taşımamaktadır. Dolayısıyla şartların sağlanması halinde ilgili yıllar için verilecek **düzeltilme beyannameleri ile indirim konusu yapabilemeniz mümkün bulunmaktadır.** (İst. Defterdarlığı'nın 11483 sayılı özelgesi).

5- SPONSORLUK HARCAMALARI

3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının;

- **amatör spor dalları için tamamı,**
- **profesyonel spor dalları için % 50'si yıllık beyanname ile bildirilen gelirden indirim konusu yapılabilecektir.**

Mükelleflerin adlarının anılması koşuluyla,

- 1. Resmi spor organizasyonları için yapılan saha, salon veya tesis kira bedelleri,**
- 2. Sporcuların iâşe, seyahat ve ikamet giderleri,**
- 3. Spor malzemesi bedeli,**
- 4. GSGM'nin uygun göreceği spor tesisleri için yapılan aynı ve nakdi harcamalar,**
- 5. Sporcuların transfer edilmesini sağlayacak bonservis bedelleri,**
- 6. Spor müsabakaları sonucuna göre sporculara veya spor adamlarına prim mahiyetinde aynı ve nakdi ödemeler**
gibi harcamalar sponsorluk harcaması olarak değerlendirilecektir.

6- AR-GE İNDİRİMİ

İşletmeleri bünyesinde **münhasıran yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme harcamaları** yapan mükelleflerin, bu kapsamda yapmış oldukları harcamalarının **% 100' ünü** aynı yıl kazancını beyan ettikleri gelir vergisi beyannamesinde "Ar-Ge indirimi" adı altında indirim konusu yapabileceklerdir. Giderlerin doğrudan Ar-Ge faaliyetlerine ait olması şarttır.

7- YURT DIŞI FAALİYETLERDEN DOĞAN ZARARLAR

- Tam mükellefiyette yurt dışı faaliyetlerden doğan zararlar faaliyette bulunulan ülkenin vergi kanunlarına göre beyan edilen vergi matrahlarının, her yıl o ülke mevzuatına göre denetim yetkisi verilen kuruluşlarca rapora bağlanması ve bu raporun aslı ile tercüme edilmiş bir örneğinin Türkiye'deki ilgili vergi dairesine ibrazı halinde mahsup edilebilecektir.
- Denetim kuruluşlarınca hazırlanacak raporun ekinde yer alan vergi beyanlarının, bilanço ve kar-zarar cetvellerinin o ülkedeki yetkili mali makamlarca onaylanması zorunludur.
- Türkiye'de **Gelir Vergisinden istisna edilen kazançlarla ilgili yurt dışı zararlar, yurt içindeki kazanç ve iratlardan mahsup edilemeyecektir.**

8- Zarar Mahsubu (Yurt İçi Zarar Mahsubu)

- Gelirin toplanmasında gelir kaynaklarının bir kısmından doğan zararlar diğer kaynakların kazanç ve iratlarına mahsup edilir.
- Ancak, diğer kazanç ve iratlardan doğan zararların mahsubu söz konusu değildir. Aynı nitelikteki diğer kazanç ve iratların kendi içinde mahsubu mümkündür.
- Zarar mahsup süresi 5 yıldır. Zarar mahsubuna en eski yıl zararından başlanılır **(2008 yılı zararı en son 2013 yılında mahsup edilebilir)**.
- Kazanç olmasına rağmen geçmiş yıl zararı mahsup edilmezse, mahsup hakkının kaybolduğu kabul edilir.
- Dönem sonucu zarar olmasına rağmen (isteğe bağlı) matrah beyan edildiği durumlarda geçmiş yıl zarar mahsup hakkının kaybedildiği kabul edilir **(İVDB'nin 13512 sayılı özelgesi)**.

MATRAH ARTIRIMINDAN YARARLANAN MÜKELLEFLERDE ÖNCEKİ YIL ZARARLARININ MAHSUBU

6111 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin (9) numaralı fıkrasında, “Gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin matrah artırımında buldukları yıllara ait zararların %50’si, 2010 ve izleyen yıl karlarından mahsup edilmez.” hükmü yer almaktadır.

Bu hükme göre, mükellefler, matrah artırımında buldukları yıllara ait olup indirim konusu yapılamamış geçmiş yıl zararlarının yarısını, 2010 ve müteakip yıl karlarından mahsup edemeyeceklerdir. Söz konusu zararların diğer yarısı ise, Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanununun ilgili maddelerinde yer alan esaslar çerçevesinde mahsup edilmeye devam edilecektir.

Örneğin; Ticari kazanç dolayısıyla mükellefiyeti bulunan bir gelir vergisi mükellefinin matrah artırımında bulunduğu 2009 yılı zararı 10.000 TL ise, 2010 ve 2011 yıllarında zarar beyanı nedeniyle zarar mahsubundan yararlanmadığı varsayımıyla Mart 2014’ te vereceği gelir vergisi beyannamesinde 2013 yılına ilişkin olarak beyan edeceği kazancından 2009 yılı zararı olarak düşebileceği azami tutar $10.000 / 2 = 5.000$ lira olacaktır.

9- BAĞIŞ VE YARDIMLARIN İNDİRİMİ

Mükellefler yapmış oldukları bağış ve yardımları aşağıdaki şartlar dahilinde indirim konusu yapabilirler.

a. Bağış ve yardım, kanunda belirtilen kuruluşlara yapılmış olmalıdır. (Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, İl özel idareleri ve belediyeler, Köyler, Kamu yararına çalışan dernekler (404 adet), Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar. (253 adet))

b. Bağış ve yardım, **makbuz karşılığında yapılmış olmalıdır.**

c. Bağış ve yardım, karşılıksız olarak yapılmış bir ödemeyi ifade eder. Bir karşılık bulunduğu anda, ödeme bağış veya yardım olmaktan çıkar.

d. Bağış ve yardım, nakden veya aynen yapılabilir.

e. Genel olarak bağış ve yardımın matrahtan indirimi, o yıla ait kurum kazancının **yüzde beşi** ile sınırlandırılmıştır. (Kalkınmada Öncelikli yörelerde faaliyette bulunan mükellefler için % 10)

BAĞIŞ İNDİRİMİNDE ÖZELLİKLİ DURUMLAR

- Yapılan bağış ve yardımların bağışın yapıldığı yıla ilişkin olarak beyan edilecek gelirden indirilmesi gerekir.
- Zarar beyan eden gelir vergisi mükelleflerinin bağış ve yardımları indirim konusu yapmaları mümkün bulunmamaktadır.
- Yapılan bağış ve yardım tutarının dönem içinde gider yazılması mümkün değildir.
- Bağış ve yardımın nakden yapılmaması halinde, bağışlanan veya yardımın konusunu teşkil eden mal veya hakkın varsa mukayyet değeri, yoksa Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre Takdir Komisyonunca tespit edilecek değeri esas alınır.

BEYAN EDİLEN GELİRİN % 5'İ İLE SINIRLI OLMAKSIZIN İNDİRİLEBİLECEK BAĞIŞ VE YARDIMLAR.

Genel kural olarak yapılan bağış ve yardımın matrahtan indirimi, o yıla ait kurum kazancının yüzde beşi ile sınırlandırılmış olmakla birlikte, yine genel ve özel bütçeli kamu idarelerine, il özel idarelerine, belediyelere ve köylere bağışlanmış olması koşuluyla aşağıda sayılan yerlere yapılan bağış ve yardımların tamamı (beyan edilen gelir tutarının tamamına kadar olan kısmı) indirim konusu yapılabilecektir.

- 1- Okul,**
- 2- Sağlık tesisi**
- 3- 100 yatak kapasitesinden az olmamak üzere öğrenci yurdu**
- 4- Çocuk yuvası**
- 5- Yetiştirme yurdu**
- 6- Huzurevi,**
- 7- Bakım ve rehabilitasyon merkezi**
- 8- İbadethaneler ve din eğitimi veren kurumlar**

inşası dolayısıyla yapılan harcamalar veya bu tesislerin inşası için bu kuruluşlara yapılan her türlü bağış ve yardımlar ile mevcut tesislerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımların tamamı.

BEYAN EDİLEN GELİRİN % 5'İ İLE SINIRLI OLMAKSIZIN İNDİRİLEBİLECEK BAĞIŞ VE YARDIMLAR.

- 8- Fakirlere yardım amacıyla **gıda bankacılığı** faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda, giyecek, yakacak ve temizlik maddelerinin maliyet bedelinin tamamı
- 9- **Kültürel mirasımızın** korunması, yaşatılması ve geliştirilmesi maksadıyla yapılacak olan bağış ve yardımlarında tamamı beyan edilen gelirden indirilebilecektir.
- 10- İktisadi işletmeleri hariç **Türkiye Kızılay Derneğine** makbuz karşılığı yapılan nakdî bağış veya yardımların tamamı, (**03/07/2009 tarihinden itibaren**)
- 11- İktisadi işletmeleri hariç **Türkiye Yeşilay Cemiyetine** makbuz karşılığı yapılan nakdi bağış ve yardımlar (**15/06/2012 tarihinden itibaren**)
- 12- İmar planında dini tesis alanı olarak ayrılan yerlerde ibadethane yapımına yönelik aynı ve nakdi yardımlar (**15/06/2012 tarihinden itibaren**)
- 13- 5706 sayılı **İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti** Hakkında Kanun uyarınca kurulan Ajansa yapılan her türlü nakdî ve aynî bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı; (**Geçici 72. madde**)
- 14- **Eskişehir 2013 Türk Dünyası Başkenti** Hakkında Kanun uyarınca kurulan Ajansa yapılan Bağış ve Yardımlar (**18/05/2012 tarihinden itibaren**)
- 15- **EXPO 2016 Antalya** Ajansına yapılan Bağış ve Yardımlar (**10/11/2012 tarihinden itibaren**)
- 16- Bakanlar Kurulunca yardım kararı alınan **doğal afetler dolayısıyla** Başbakanlık aracılığıyla makbuz mukabili yapılan aynı veya nakdi bağışların tamamı (**GVK 89/10**)

DİĞER KANUNLARA GÖRE TAMAMI İNDİRİLECEK BAĞIŞ VE YARDIMLAR

- **Umumi hayata müessir afetler dolayısıyla alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara ilişkin 7269 sayılı Kanuna göre oluşturulan fona yapılan nakdi bağışların tümü ile milli yardım komiteleri veya mahalli yardım komitelerine makbuz karşılığı yapılan ayni/nakdi bağışlar**
- **YÖK'na göre üniversitelere ve İleri teknoloji Enstitüsüne makbuz karşılığı yapılan nakdi bağışlar ile vakıf üniversitelerine yapılan bağış ve yardımlar**
- **Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Kanununa göre yapılan bağış ve yardımların tamamı**
- **Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunun Kuruluşu Hakkındaki Kanuna göre yapılan nakdi bağışlar**
- **Sosyal Hizmetler ve ÇEK Kanununa göre yapılan nakdi bağışlar**
- **Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununa göre yapılan ayni/nakdi bağışlar**
- **TSK Güçlendirme Vakfı Kanununa göre yapılan ayni/nakdi bağışlar**
- **Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanununa göre yapılan ayni/nakdi bağışlar**
- **İlköğretim ve Eğitim Kanununun 76 ncı maddesine göre ilköğretim kurumlarına yapılan nakdi bağışlar**
- **Bakanlar Kurulunca yardım kararı alınan doğal afetler dolayısıyla Başbakanlık aracılığıyla makbuz mukabili yapılan ayni veya nakdi bağışlar.**

10. GİRİŞİM SERMAYESİ FONU İNDİRİMİ

6322 sayılı kanununun 15. maddesiyle eklenen ve 15.06.2012 tarihinde yürürlüğe giren “Girişim sermayesi fonu” başlıklı VUK 325/A maddesine göre, **Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi olarak Türkiye’de kurulmuş veya kurulacak olan girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına sermaye olarak konulması veya girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması amacıyla**, ilgili dönem kazancından veya beyan edilen gelirden girişim sermayesi fonu ayrılabilir. Bu fon, kurum kazancının veya beyan edilen gelirin **%10’unu ve öz sermayenin %20’sini aşamaz.**

Girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarlar **pasifte geçici bir hesapta tutulur.** Mükelleflerce, fonun ayrıldığı yılın sonuna kadar girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına veya girişim sermayesi yatırım fonlarına yatırım yapılmaması halinde, zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir.

Bu fon; amacı dışında herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi, ortaklara dağıtılması, dar mükelleflerce ana merkeze aktarılması veya işin terki, işletmenin tasfiyesi, devredilmesi, bölünmesi ya da girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinin veya girişim sermayesi yatırım fonu katılma paylarının elden çıkarılmasından itibaren altı ay içinde bu maddede belirtilen amaçla yeniden kullanılmaması halinde, bu işlemlerin yapıldığı veya sürenin dolduğu dönemde vergiye tabi tutulur.

Gelir vergisi mükelleflerinden **sadece bilanço esasına tabi mükellefler girişim sermayesi fonu ayrılabilir.**

11. BİREYSEL KATILIM YATIRIMCISI İNDİRİMİ

29 Haziran 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 6327 sayılı Kanun'un 10 uncu maddesi ile Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 82 nci maddeyle;

- Bireysel katılım yatırımcıları (“BKY”), Hazine Müsteşarlığı ve Maliye Bakanlığı'nca belirlenen esaslar dahilinde şirketlere koydukları sermaye miktarının yüzde 75'ini, iktisap ettikleri tam mükellef anonim şirketlere ait iştirak hisselerini en az iki tam yıl elde tutma şartıyla, Gelir Vergisi matrahından indirebilmektedir.
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK ile KOSGEB tarafından belirlenen araştırma, geliştirme ve yenilikçilik programları kapsamında son 5 yıl içinde projesi desteklenen kurumlara iştirak sağlayan bireysel katılım yatırımcıları için bu oranın, yüzde 100 olarak uygulanacaktır.
- Yıllık indirim tutarı, **1 milyon lirayı aşamayacaktır.**
- İlgili yıl kazancından **indirilemeyen kısmın, izleyen yıllarda bu yıllar için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak** dikkate alınacaktır.

Bireysel katılım yatırımcısı indiriminden yararlanılabilmesi için,

- Tam mükellef **gerçek kişi** olunması,
- İştirak hisselerinin iktisap edilmesinden önce **Hazine Müsteşarlığından bireysel katılım yatırımcısı lisansı alınması,**
- Tam mükellef bir anonim şirkete ait iştirak hisselerinin **iki tam yıl (730 gün) süreyle elde tutulması,**
- Bireysel Katılım Sermayesi Hakkında Yönetmeliğe göre Müsteşarlıkça belirlenen alanlarda yatırım yapılması ve bu yatırımın Müsteşarlıkça mevzuata uygun bulunması gerekmektedir.

12. HİZMET İHRACI İNDİRİMİ

15/06/2012 Tarih ve 28324 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 6322 Sayılı Kanun'un 9 ncu maddesi ile 89 ncu maddeye 13 numaralı bent eklenmiş ve eklenen bu bent ile hizmet ihracı olarak nitelendirilebilecek bazı hizmetler için indirim imkanı getirilmiştir.

Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilerle, işyeri, kanuni ve iş merkezi yurt dışında bulunanlara Türkiye'de verilen ve münhasıran yurt dışında yararlanan;

- Mimarlık,
- Mühendislik,
- Tasarım,
- Yazılım,
- Tıbbi raporlama,
- Muhasebe kaydı tutma,
- Çağrı merkezi ve veri saklama hizmeti

alanlarında faaliyette bulunan hizmet işletmelerinin bu faaliyetlerden elde ettikleri kazancın % 50'si gelir vergisi beyannamesi ile bildirilecek gelirden indirilecektir.

Bu kazançlar nedeniyle indirimden yararlanılmasının şartı; **hizmetlerden münhasıran yurt dışında yararlanılmış** olmasıdır. Hizmetlerden Türkiye'de yararlanması halinde indirim imkanı yoktur.

Fatura veya benzeri belgenin yurt dışındaki müşteri adına düzenlenmesi şarttır. Faturanın yurt içindeki biri adına düzenlenmesi ancak ödemesinin yurt dışındaki birisi tarafından yapılması ve benzeri durumlarda bu indirimden yararlanma imkanı yoktur.

BEYAN EDİLECEK GELİRLERDEN İNDİRİMLERE İLİŞKİN İSTATİSTİKİ VERİLER

İndirim Türü	Mük.Say.	İndirim Tutarı
Bireysel Emeklilik Katkı Payı	26.004	98.751.199,98
Şahıs Sigorta Primi	9.796	29.358.097,82
Eğitim ve Sağlık Harcamaları	28.750	198.668.417,10
Eğitim ve Sağlık Tesisleri ile Dini Tesislere İlişkin Bağış ve Yardımlar	908	54.311.768,88
Gıda Bankacılığı Kapsamındaki Bağış ve Yardımlar	53	422.327,49
Kültür ve Turizm Amaçlı Bağış ve Yardımlar	53	1.146.377,01
Sponsorluk Harcamaları	40	1.024.916,80
AR-GE İndirimi (GVK 89/9 a göre)	62	3.290.212,80
AR-GE İndirimi (5746 Sayılı Kanuna Göre)	58	14.474.035,92
BKK Uyarınca Başbakanlık Aracılığıyla Yapılan Bağış ve Yardımlar	28	137.004,94
Türkiye Kızılay Derneği ile Türkiye Yeşilay Cemiyetine Yapılan Nakdi Bağış ve Yardımlar	62	1.136.982,79
Girişim Sermayesi Fonu İndirimi	1	8.000,00
Bireysel Katılım Yatırımcısı İndirimi(GVK Geçici Md. 82)	21	78.403,53
Hizmet İhracı İndirimi(GVK 89/13)	24	1.649.008,45
Bağış ve Yardımlar(GVK 89/4)	1.368	22.026.128,72
Diğer Bağış ve İndirimler	3.043	422.071.486,29
Mahsup Edilecek İndirimler ve Geçmiş Yıl Zararları Toplamı	140.851	2.624.118.260,61
Mahsup Sonrası Kalan Tutar		25.967.641.569,46

MUKTEZALAR IŒIĖİNDA GELİR VERGİSİNDE ÖZELLİKLI KONULAR

Emre KARTALOĞLU
Yeminli Mali MüŒavir

1- Arsa Karşılığı Teslim Alınan Dairelerin Satışının Vergilendirilmesi:

Kat karşılığı inşaat yapımı sözleşmesi neticesinde iktisap edilen birden çok daireden oluşan taşınmazların iktisap tarihinden itibaren beş yıl içinde aynı kişiye bir seferde satılması halinde söz konusu gayrimenkullerin elden çıkarılması neticesinde elde edilecek kazanç değer artışı kazancı olarak vergilendirilecektir.

Diğer taraftan, bahse konu dairelerin aynı kişiye farklı tarihlerde veya farklı kişilere aynı tarihte satılması veya birbirini izleyen yıllarda satılması durumunda, yapılan satışlar devamlı olarak gayrimenkul alım-satım işiyle uğraşıldığına karine teşkil edeceğinden elde edilecek gelirin ticari kazanç olarak vergilendirilmesi gerekeceği de tabiidir.

¹ Eskişehir Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 28.07.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.26.15.01-GVK 40-2/4-32 sayılı özelgesi.

² İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 05.08.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 37-1184 sayılı özelgesi.

2. Elden Çıkarma İşlemi Olmadan, Arazinin Parsellenerek Arsa Vasfını Kazanması Halinde, Vasıf Değişikliği Nedeniyle Kıymetinde Oluşan Değer Farkının Gelir Vergisine Tabi Olup Olmayacağı:^[1]

Gelir vergisi açısından vergiyi doğuran olay gelirin elde edilmesi olup, **arazinin parsellenerek arsaya dönüştürülmesi** sonucu herhangi bir gelir elde edilmediğinden, sadece kıymetindeki artış nedeniyle gelir vergisine tabi olmayacaktır.

Ancak arazinin iktisap tarihinden itibaren 5 yıl içerisinde parsellenmiş olması ve bu müddet içinde veya daha sonraki yıllarda kısmen veya tamamen satılması halinde elde edilecek kazanç ticari kazanç hükümlerine göre vergilendirilecektir.

[1] İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 08.06.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 37-653 sayılı özelgesi.

3. Site Yönetim ve Denetim Kurulu Üyelerine Yapılan Huzur Hakkı Ödemelerinin Vergilendirilmesi:^[1]

Gelir Vergisi Tevkifatı uygulamasında "sair kurum" olarak değerlendirilen site yöneticiliklerine kat malikleri arasında seçilen yönetici ve denetçilere (sitenizde yönetim ve denetim kurulu üyesi olarak görev yapan ancak oturdukları daireleri eşlerinin adına kayıtlı bulunan kişiler de kat maliki sayılacağından bu kişiler ile kendisi veya eşi kat maliki olup farklı sitede ikamet edenlere yapılan ödemeler de dahil) **yönetim giderlerine katılmama oranında yapılan ödemeler, gerçek ücret olarak kabul edilmemekte ve gelir vergisi tevkifatına tabi tutulmamaktadır.**

Bu kişilere **yönetim giderlerinin üzerinde bir ödeme yapılması durumunda ise fazla kısmın ücret olarak vergilendirilmesi** gerektiğinden bu tutar üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılacağı tabiidir.

Ancak, **kat malikleri dışından yönetici ve denetçi** seçilmesi halinde ise, bu kişilere yapılan ödemelerden Gelir Vergisi Kanununun 61, 94, 103 ve 104'üncü maddelerine göre gelir vergisi tevkifatı yapılması gerekmektedir.

^[1] Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 08.09.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2011-GVK-94-15-706 sayılı özelgesi.

4. Kısmen Mesken, Kısmen İşyeri Olarak Kullanılan Apartmanın Kapıcılık Hizmetini Yerine Getiren Görevlisine Ödenen Ücretin Gelir Vergisinden İstisna Olup Olmayacağı:^[1]

Gelir Vergisi Kanununun 23/6 maddesinde hizmetçilere ödenen ücretlerin istisna kapsamında olduğu belirtildikten sonra hizmetçinin tanımı yapılmıştır.

Bu tanıma göre;

- hizmetin özel fertler tarafından verilmesi,**
- hizmetin ev, bahçe, apartman gibi ticaret mahalli olmayan yerlerde verilmesi,**
- orta hizmetçilik, sütninelik, dadılık, bahçıvanlık, kapıcılık gibi (Mürebbiyeler hariç) özel hizmetlerde çalıştırılması, gerekmektedir.**

Bu itibarla, örneğin; 18 dairelik bir apartmanın bağımsız bölümlerinden sadece 2 tanesinin iş yeri mahiyetinde bulunması söz konusu binayı ticaret mahalline dönüştürmeyeceğinden, münhasıran söz konusu işyerlerinin hizmetine tahsis edilmeksizin apartmanınızın tamamının kapıcılık hizmetini yerine getiren görevlinin Gelir Vergisi Kanunu'nun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının 6 numaralı bendinde belirtilen "hizmetçi" kapsamında değerlendirilmesi ve gelir vergisinden istisna olan bu ücret ödemeleri üzerinden gelir vergisi tevkifatı yapılmaması gerekmektedir.

^[1] **İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 19.08.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 23-1356 sayılı özelgesi.**

5- Bankalarca Firma Personeline Ödenen Promosyonların Ücret Kapsamında Değerlendirilip Değerlendirilmeyeceği :^[1]

Konu ile ilgili olarak 20/11/2008 tarih ve Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu 4 sayılı Sirkülerinde gerekli açıklamalar yapılmış bulunmaktadır.

Bu açıklamalara göre, bankalar tarafından;

- İlgili protokoller gereği işveren olan gerçek ve tüzel kişilere yapılan promosyon ödemelerinin, işverenin iktisadi faaliyetinin bulunması halinde ticari/kurum kazancı olarak kazanca dahil edilmesi, ilgili kurum tarafından çalışanlara yapılan ödeme banka promosyonu olma niteliğini kaybetmiş olacağından ücretlerin vergilendirilmesine ilişkin hükümlere göre değerlendirilmesi,
- Kamu kurum veya kuruluşlarıyla yapılan protokollere istinaden çalışanlara yapılan promosyon ödemelerinin ücret olarak değerlendirilmemesi,
- Ödemelerin kamu kurum veya kuruluşlarına yapılması ve bu tutarların çalışanlara aktarılmasında ilgili kurumun aracı olması halinde ücret olarak değerlendirilmemesi,
- Yapılan söz konusu ödemelerin ivazlı bir intikal olması nedeniyle veraset ve intikal vergisine tabi tutulmaması, gerekmektedir.

Buna göre; müşterisi olan firma personellerine bankalarca yapılan promosyon ödemelerinin doğrudan kuruma yapılması ve bu ödemelerin de ilgili kurumca gelir olarak kaydedilmeden çalışanlara aynen aktarılması veya promosyon ödemelerinin bankanızca doğrudan çalışanlara yapılması halinde ücret olarak değerlendirilmemesi gerekmektedir.

6. Mesleki Sorumluluk Sigortasının, Yıllık Beyanname Üzerinden İndirim Konusu Yapılıp Yapılmayacağı:^[1]

Serbest meslek erbaplarının mesleki sorumluluk sigorta poliçesinde belirtilen ve taraflarca konusu tarif edilerek sınırları çizilen mesleki faaliyeti ifa ederken meydana gelen zarar, ziyan ve tazminatlar belli şartlar dahilinde sigorta kapsamına alınabilmektedir. Ancak, söz konusu düzenlemelere göre Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavirlerin **mesleki sorumluluk sigortası** yaptırımları zorunluluğu bulunmadığından, isteğe bağlı olarak yaptırılan söz konusu sigorta giderlerinin serbest meslek kazancının tespitinde **hasılatтан indirilmesi mümkün bulunmamaktadır.**

Aynı muktezanın devamında ise; "mesleki faaliyeti ifa ederken meydana gelecek zararlara karşı ödenen mesleki sorumluluk sigortasının, Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinin 1 numaralı bendinde yer alan şahıs sigortası kapsamında olmaması nedeniyle, yıllık **beyanname üzerinden de indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır.**" görüşüne yer verilmiş bulunmaktadır.

[1] İzmir Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 14.11.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.35.16.01-176200-611 sayılı özelgesi.

7. Sosyal Güvenlik Destek Priminin Serbest Meslek Kazancından İndirimi:^[1]

Gelir Vergisi Kanununun 67 nci maddesinde, serbest meslek kazancının tespitinin ne şekilde yapılacağına ilişkin hükme yer verilmiş, 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde de serbest meslek faaliyetleri dolayısıyla emekli sandıklarına ödenen giriş ve emeklilik aidatları ile mesleki teşekküllere ödenen aidatlar, serbest meslek kazancının tespitinde hasılatтан indirilebilecek giderler arasında sayılmıştır.

Ayrıca, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 30 uncu maddesinde üçüncü fıkrasının (b) bendinde, *"4 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendinin (4) numaralı alt bendi hariç olmak üzere diğer alt bentlerine tabi çalışmaya başlayanlardan aylıklarının kesilmemesi için yazılı istekte bulunanların yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam edilir. Bunlardan, almakta oldukları aylıklarının % 15'i oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir..."* denilmiş, aynı Kanunun 88 inci maddesinde ise kuruma fiilen ödenmeyen prim tutarlarının, gelir ve kurumlar vergisi uygulamasında gider yazılamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu açıklamalara göre, **serbest meslek faaliyeti dolayısıyla emekli maaşından kesilmek suretiyle ödenen sosyal güvenlik destek primlerinin, mesleki kazancın tespitinde gider olarak indirilmesi mümkün bulunmaktadır.**

^[1] Gaziantep Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 14.05.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.27.15.01-10-515-23-6 sayılı özelgesi.

8. Serbest Meslek Faaliyeti Nedeniyle Müşteriler İle Yapılan Sözleşmelere ve Verilen Beyannamelere Ait Damga Vergisinin Serbest Meslek Kazancından İndirilmesi:^[1]

Serbest meslek faaliyeti dolayısıyla müşterilerle yapılan **sözleşmeler** veya benzeri nedenlerle ödenen **damga vergilerinin**, mesleki kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için ödenen genel gider kapsamında değerlendirilerek serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak **indirilmesi mümkün** bulunmaktadır.

Öte yandan, mükellefiyete ilişkin verilen **beyannameler için ödenen damga vergilerinin** ise Gelir Vergisi Kanununun 68 inci maddesinde sayılan indirilecek giderler arasında yer almaması nedeniyle **indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır.**

^[1] Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 27.09.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-GVK-65-8-605 sayılı özelgesi.

9- Serbest Meslek Erbabının Dış Giyim Harcamalarının Mesleki Kazancın Tespitinde İndirim Konusu Yapılıp Yapılamayacağı:

Serbest muhasebeci ve mali müşavirlik hizmetinin ifasında kullanılan dış giyim eşyaları münhasıran faaliyetin yürütülmesine mahsus olmaması, söz konusu dış giyim eşyalarının iş dışında özel hayatında da kullanılmaya elverişli olması nedenleriyle, belirtilen dış giyim harcamaları ile kazancınızın elde edilmesi veya idamesi arasında doğrudan bir bağ olduğundan söz edilemeyeceğinden hareketle anılan harcamaların serbest meslek kazancının tespitinde gider olarak dikkate alınması mümkün olmadığı yönünde görüş bildirmektedir.

Aynı gerekçelerle mesleğin icrası için kullanılması zorunlu olmayan dış giyim harcamaları Gelir Vergisi Kanununa göre kazancın tespitinde indirimi kabul edilmeyen gider olduğundan, KDV Kanununun 30/d maddesi uyarınca bu harcamalar nedeniyle yüklenilen KDV nin indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı İstanbul VDB'nın 23/10/2013 tarih ve 39044742-KDV.29-1692 sayılı muktezası.

10- Eş Tarafından Ödenen Lojman Kirasının Kira Gelirinde İndirim Konusu Yapılıp Yapılamayacağı

Eşle birlikte oturulan lojmana yapılan ödemelerin kira sayılması ve lojman kira bedellerinin evlilik birliği içerisinde yapılan müşterek gider olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Buna göre, sahip olunulan konutun kiraya verilmesi sonucu elde edilen kira gelirinin beyanında, gerçek gider yöntemini seçilmesi koşuluyla, istisnaya isabet eden kısım hariç olmak üzere ikamet edilen konut (lojman) için ödenen kira bedelinin gider olarak indirim konusu yapılması mümkün bulunmaktadır.

11- Kiracının Kirayı Zamanında Ödememesi Dolayısıyla Hesaplanan Gecikme Faizlerinin Vergilendirilmesi:

25 numaralı Gelir Vergisi Sirküleri'ne göre, kiracıların kira bedellerini ödememeleri nedeniyle açılan davalar sonucu verilen yargı kararlarında, kira bedelinin yanı sıra yasal faiz ödenmesine de karar verilmiş olması halinde, tahsil edilen kira bedelinin gayrimenkul sermaye iradı, faiz gelirin ise menkul sermaye iradı olarak vergilendirilmesi gerekir.

Bu kapsamda gecikme faizleri alacak faizi niteliğinde olduğundan gelir vergisi tevkifatına tabi tutulmaması gerekmektedir.

12. Şirket Ortağına Ait İşyerinin Bedelsiz Kullanımı:^[1]

Şirket ortaklarına ait gayrimenkullerin şirket tarafından bedelsiz olarak kullanılmasında nakden veya hesaben bir ödeme yapılmadığından Gelir Vergisi Kanununun 94/5-a maddesine göre tevkifat yapılmasına gerek bulunmamaktadır.

Ancak şirkete bedelsiz tahsil edilen iş yeri için Gelir Vergisi Kanununun 73 üncü maddesine göre tespit edilecek emsal kira bedeli, aynı Kanunun 86-1/d maddesi gereğince 2013 yılı için 1.390 TL'yi aşması halinde emsal kira bedeli olarak hesaplanan tutarın tamamının şirket ortağı tarafından gayrimenkul sermaye iradı olarak beyan edilerek vergilendirilmesi gerekmektedir.

^[1] Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 28.01.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-GVK-94-40-41 sayılı özelgesi.

13. Gayrimenkul Sermaye İradından Kaynaklanan Gider Fazlalığının Serbest Meslek Kazancından İndirim Konusu Yapılıp Yapılamayacağı:^[1]

Buna göre, gerçek gider usulünü seçilmesi halinde gayrimenkul sermaye iradından indirim konusu yapılamayan konuta ilişkin kredi faizinin serbest meslek kazancından indirim konusu yapılması mümkün olup, gayrimenkul sermaye iradından indirim konusu yapılamayan ve gider fazlalığı sayılmayan kira bedellerinin ise serbest meslek kazancından indirim konusu yapılması ise mümkün bulunmamaktadır.

^[1] Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 16.06.2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.16.16.01-GV-10-51-110 sayılı özelgesi.

14. Limited Şirketten Anonim Şirkete Dönüşen Şirkette Nevi Değişikliği Nedeniyle Ortaklara Verilen Hisse Senetlerinin İlk İktisap Tarihi:^[1]

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu açısından şirketlerde nev'i değişikliği devir hükmünde olup, limited şirketin Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19 ve 20'nci maddeleri kapsamında anonim şirkete dönüşmesi halinde, devir nedeniyle münfesh olan limited şirket ortaklarına verilen hisse senetlerinin ilk iktisap tarihi olarak nev'i değiştiren limited şirketin sermayesine iştirak edilen tarihin dikkate alınması gerekmektedir.

Öte yandan, anonim şirkete dönüşmesini takiben yapılacak olan satış işleminin hisse senedi bastırılmamış veya hisse senedi yerine geçen geçici ilmühaberle temsil edilmeyen anonim şirkete ait ortaklık hissesinin satılması şeklinde gerçekleşmesi halinde, satıştan doğan kazanç Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80/4 maddesi kapsamında herhangi bir süre ile sınırlı olmaksızın, değer artışı kazancı olarak gelir vergisine tabi tutulacaktır.

^[1] Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 17.03.2010 tarih ve B.07.1.GİB.4.06.16.01-2010-GVK-Mük.80-16-140 sayılı özelgesi.

15. Çiftçilere Ödenen Doğrudan Gelir Desteği Ödemelerinin Vergilendirilmesi

Çiftçilere ödenmekte olan doğrudan gelir desteği ve alternatif ürün ödemeleri Gelir Vergisi Kanununun 94/11-d bendinde yer alan (%0) tevkifat oranında vergilendirilmektedir.

Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununun 56'ncı maddesinin birinci fıkrasının 1'nci bendine göre; evvelki yıllardan devredilenler de dahil olmak üzere istihsal olunan, satın alınan veya sair suretlerle elde edilen her türlü zirai mahsullerin satış bedelleri (Primler, risturnlar ve benzerleri dahil) zirai işletme hesabı esasına göre hasılat sayılmaktadır.

Bu belirlemelere göre;

- Hasılatları üzerinden **tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilen çiftçilerden %0** oranında kesilen bu verginin söz konusu çiftçilerin nihai vergileri olarak değerlendirilmesi,

- **Kazançları gerçek usulde vergilendirilen çiftçilere** yapılan doğrudan gelir desteği ve alternatif ürün ödemelerinin Gelir Vergisi Kanununun 56 ncı maddesi hükmü gereğince hasılat olarak değerlendirilmesi ve verilecek yıllık gelir vergisi beyannamelerine ithal etmeleri, gerekmektedir.

YENİ GELİR VERGİSİ KANUN TASLAĞI İLE YAPILMASI PLANLANAN DEĞİŞİKLİKLER

Emre KARTALOĞLU
Yeminli Mali Műőavir

Bakanlar Kurulunca imzalanarak TBMM'ye sunulan ve halen komisyonda bekleyen yeni Gelir Vergileri Kanunu'nun onaylanması ile 1961 yılından bu yana yaklaşık 54 yıldır uygulana gelen 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu bütünüyle yürürlükten kalkacak, yerine Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunlarının tek bir çatı altında birleştirilmesini öngören yeni "Gelir Vergileri Kanunu" yürürlüğe girecek. Yeni Gelir Vergileri Kanun Tasarısı ile mevcut gelir vergisi uygulamasında yapılması öngörülen değişiklikleri aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz.

1- Tasarının 10. Maddesinde ticari kazancın tanımı yapılmış olup, mevcut kanunda olmayan bir kazancın ticari kazanç sayılabilmesi için mutlaka aranılması gereken unsurlardan biri olan faaliyetin **"ticari bir organizasyon çerçevesinde"** oluşması şartı getirilmekte ve ticari organizasyonun *"Bir faaliyetin ticari muhasebe tutmayı gerektirecek hacim ve önemde olması ya da faaliyetin özelliğine göre işin; sermaye veya yer tahsisi, personel istihdamı, reklam ve tanıtım gibi pazarlamaya yönelik işlemlere girişilmesi, dış kaynak temini, işe mahsus makine ve araç tedariki gibi suretlerle yürütülmesi hallerinde ticari organizasyon oluşmuş sayılır"* şeklinde tanımlanmaktadır.

2- Tasarının 13. Maddesinde yapılan değişiklikle yıllara yaygın inşaat işlerinde yıllardır tartışma konusu olan avanslar dâhil **hakediş bedellerinin değerlendirilmesinden doğan faiz, kur farkı vb.** gelirlerin elde edildiği yılın kazancı sayılacağı hususuna açıklık getirilmektedir.

3- Tasarının 14. Maddesinde; *“İktisap şekli ve tarihi ne olursa olsun, kendi arsası üzerine inşaat yapan veya kat karşılığı inşaat işleri dâhil yaptırانların bu inşaat faaliyetlerinden doğan kazançları, inşaat faaliyetinin arsa sahibinin ticari işletmesi bünyesinde gerçekleştirilmesi halinde ticari kazanç hükümlerine tabidir”* hükmüne yer verilmekte, aynı maddenin 3. Fıkrasında ise “hasılat paylaşımı” sözleşmelerine göre yapılacak olan inşaat işlerinde arsa sahibinin kazancının da ticari kazanç olarak vergilendirileceği belirtilmektedir.

Aynı maddenin 4. Fıkrasında da **kat karşılığı inşaat işlerinde arsa sahibine teslim edilen taşınmazların brüt kapalı alanlarının 1000 m2 den büyük olması** halinde elde edilen kazancın her hal ve takdirde ticari kazanç sayılacağı, 500-1000 m2 arasında olması halinde ise ticari organizasyon var ise ticari kazanç olacağı ve bu tarih itibarıyla ticari faaliyete başlandığının kabul edileceği hüküm altına alınmaktadır.

4- Tasarının 16. Maddesi ile de basit usule tabi olanların kayıtlarının mükelleflerin bağlı oldukları meslek odalarının oluşturdukları bürolarda tutulmasına ve bu bürolarda 3568 sayılı Kanun'a göre yetki almış yeterli sayıda meslek mensubunun çalıştırılması zorunluluğuna son verilmektedir.

5- Tasarının 24. Maddesinde zirai kazancın tanımı yeniden yapılarak, mevcut uygulamanın aksine *“ana sözleşmelerinde münhasıran zirai faaliyetle iştigal edeceğine dair açık hüküm bulunan ve münhasıran zirai faaliyetle iştigal eden ticaret şirketleri çiftçi sayılır. Çiftçi sayılan kollektif şirketlerin ortakları ile komandit şirketlerin komandite ortaklarının şirket kârından aldıkları paylar zirai kazanç hükmünde”* olduğu belirtilmektedir.

6- Sadece kurumlar vergisi mükellefleri için geçerli olan ve taşınmazlar ile iştirak hisselerinin satışından doğan kazancın belli şartların varlığı halinde %75'ini vergi dışı bırakan istisnadan bundan böyle **ticari kazancını bilanço esasına göre tespit eden gerçek kişilerinde yararlanabilmesine imkân sağlanmakta, ancak mevcut halinde yıl sınırlaması olmaksızın 2 yıl aktifte kaldıktan sonra yapılan satıştan elde edilen kazancın % 75 i kurumlar vergisinden istisna iken tasarıda düzenlemeye göre % 75 istisna 5 yıldan fazla aktifte kalan kıymetler için uygulanacaktır. Bu kapsamda;**

- 1) İki tam yıldan sonra satıştan doğan kazançlarda % 40.
 - 2) Üç tam yıldan sonra satıştan doğan kazançlarda % 50.
 - 3) Dört tam yıldan sonra satıştan doğan kazançlarda % 60.
 - 4) Beş tam yıldan sonra satıştan doğan kazançlarda % 75.
- oranında istisna uygulanacağı öngörülmektedir.

7- Mevcut GVK mükerrer 80. maddesinde yer alan düzenlemeye göre 5 yıldan fazla elde tutulan **gayrimenkullerin elden çıkarılması halinde vergilendirme söz konusu olmamakta iken, tasarının 49. Maddesinde yapılan düzenleme ile;**

- 1) İki tam yıldan fazla süreyle elde tutulandan elde edilen gelirlerin %40'ı,
- 2) Üç tam yıldan fazla süreyle elde tutulandan elde edilen gelirlerin %50'si,
- 3) Dört tam yıldan fazla süreyle elde tutulandan elde edilen gelirlerin %60'ı,
- 4) Beş tam yıldan fazla süreyle elde tutulandan elde edilen gelirlerin %75'i

gelir vergisinden müstesna tutulmaktadır. Görüldüğü gibi taşınmaz alım-satımından doğan kazançların değişiklik sonrasında hiçbir zaman tamamı istisna olmayacak asgari %25'i vergiye tabi tutulacaktır.

8- Tasarının 29, 30 ve 31 maddelerinde serbest meslek kazancına ilişkin düzenlemeler yer almakta, mevcut uygulamaya paralel bir biçimde serbest meslek kazançlarında elde **etme tahsil esasına** göre belirlenmeye devam etmektedir. Bu bağlamda, Katma Değer Vergisi Kanunu'nda da yapılacak bir değişiklikle KDV açısından da vergiyi doğuran olayın tahsil esasına bağlanması zaten ciddi tahsilat problemleriyle boğuşan serbest meslek erbaplarını müşterisinden tahsil etmediği KDV'ni ödeme külfetinden de kurtaracaktır.

9- Tasarının 30. maddesinde **serbest meslek kazancının tespitinde indirilecek giderler** mevcut durumda olduğu gibi tek tek sayılmak yerine, ticari kazancın tespitinde indirilecek giderlere atıf yapma yolu seçilmiş böylece ticari kazanç sahiplerine sağlanmış olan gider indirim haklarının tamamı serbest meslek erbapları için de sağlanmıştır. Bu kapsamda, örneğin damga vergisinin gider yazılıp yazılamayacağı gibi birçok sorun da çözüme kavuşmuş olmaktadır.

10- Mevcut GVK'nun 18. Maddesinde yer alan ve telif kazanç istisnası olarak da adlandırılan **serbest meslek kazancı istisnasının** kapsamı daraltılmış, ücretler için geçerli gelir vergisi tarifesinin son diliminde yer alan tutarın iki katını aşan tutarda (194.000 TL) istisna kapsamında gelir elde edilmesi durumunda beyanname verme zorunluluğu getirilmiştir.

Diğer taraftan serbest meslek kazancı istisnası kapsamına girenlerin beyan sınırını aşarak beyanname vermesi durumunda ise, serbest meslek erbabı için belirlemiş olan gerçek giderler yerine elde ettikleri istisna kapsamına giren hasılatın doğrudan % 25'ini götürü gider olarak indirme hakkı getirilmiştir. Ayrıca istisnadan yararlananların söz konusu istisnadan faydalanma durumlarına bakılmaksızın VUK'na göre defter tutma, belge düzenleme ve bildirimde bulunma ödevlerinden muaf olacağı belirtilmektedir.

11- Ücret istisnalarının düzenlendiği 35. Maddede “*Kat malikleri arasından seçilen apartman ve site yöneticilerinin genel yönetim giderlerinden hisselerine düşen payların ödenmeyen tutarı*” için de ücret istisnası getirilerek, **apartman yöneticilerinin** ödememe suretiyle yararlanmış olduğu aidatların ücret olarak vergilendirilmesine ilişkin tereddütleri ortadan kaldırılmaktadır.

12- Tasarının gayrimenkul sermaye iradının düzenlendiği 37. Maddesinde, “*Her türlü elektronik ortam veya alan adları*”nın kiralanmasından elde edilen kazançlarda gayrimenkul sermaye iratları kapsamına alınmaktadır.

13- Mevcut uygulamada gayrimenkul sermaye iratlarının tespiti sırasında gayrimenkul sermaye iradı elde eden mükelleflerin (*hakları kiraya verenler hariç*) diledikleri takdirde gerçek gider yerine hasılatlarının %25’ini götürü olarak indirebilecekleri” ne ilişkin düzenlemenin kapsamı önemli ölçüde daraltılmakta, işyerlerinden elde edilen kira gelirleri için ise tamamen kaldırılmaktadır.

Buna göre Tasarının 39 maddesinin 4 fıkrasında yapılan düzenleme de; *elde ettikleri gayrimenkul sermaye iradı münhasıran taşınmazların konut olarak kiraya verilmesinden oluşan ve buna ilişkin hasılatları 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifenin ikinci gelir diliminde yer alan tutarı aşmayan mükellefler, diledikleri takdirde gerçek giderlere karşılık olmak üzere hasılattan istisna tutarını düşükten sonra kalan kısmın %25’ini, ikinci gelir dilimindeki tutarı aşıp üçüncü gelir dilimindeki ücret dışındaki gelirler için geçerli olan tutarı aşmayan mükellefler ise aynı şekilde bulunan tutarın %15’ini götürü gider olarak indirebilirler*” hükmüne yer verilmiştir.

14- Tasarının değer artış kazançlarında safi değer artışının tespiti başlıklı 47. Maddesinin 4. Fıkrası ile getirilen yeni bir uygulama ile “**Faaliyeti durdurulan serbest meslek faaliyetine ait envanter kayıtlarında yer alan amortisman tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılması halinde,** iktisadi kıymetlerin maliyet bedeli yerine, kayıtlara göre amortismanlar düşüldükten sonra kalan net değeri esas alınır.” düzenlemesi yer almakta ve bu kapsamda faaliyeti durdurulan serbest meslek faaliyetine ait envanter kayıtlarında yer alan amortisman tabi iktisadi kıymetlerin elden çıkarılmasından doğan kazançların değer artış kazancı olarak vergilendirilmesi öngörülmektedir.

15- Mevcut GVK’da kat karşılığı arsa tahsisi veya özel inşaat işlerinin nasıl vergilendirileceğine dair bir düzenleme bulunmaz iken Tasarının 48. Maddesinde özel inşaatlarda değer artışının nasıl hesaplanacağına dair düzenlemeler yapılmıştır. Bu kapsamda, **kat karşılığı inşaat işlerinde arsa teslimi ve bu teslim karşılığı olarak alınan taşınmazların satışı iki ayrı işlem olarak değer artış kazancı kapsamında** (tasarının 14. Maddesine göre ticari kazanca girmediği takdirde) vergilendirilecektir.

16- Tasarının 49/1-a maddesi ile ikamet amacıyla satın alınan ve **fiilen ikamet edilen tek konutun elden çıkarılmasından doğan kazançlar** değer artış kazancı istisnası kapsamına alınmakta ve gelir vergisi dışında bırakılmaktadır. Bu istisna kapsamına arsa payının devri sonucu tek konut alan arsa sahiplerinin, arsa payının devri sonucu doğan değer artış kazançları da dâhil olup bu bendin uygulanmasında mükellef ile eş ve çocuklar birlikte dikkate alınacaktır.

17- Mevcut GVK mükerrer 80. maddesinde yer alan düzenlemeye göre 5 yıldan fazla elde tutulan **gayrimenkullerin elden çıkarılması** halinde vergilendirme söz konusu olmamakta iken, tasarinın 49. Maddesinde yapılan düzenleme ile;

1) İki tam yıldan fazla süreyle elde tutulanaından elde edilen gelirlerin	%40'ı,
2) Üç tam yıldan fazla süreyle elde tutulanaından elde edilen gelirlerin	%50'si,
3) Dört tam yıldan fazla süreyle elde tutulanaından elde edilen gelirlerin	%60'ı,
4) Beş tam yıldan fazla süreyle elde tutulanaından elde edilen gelirlerin	%75'i

gelir vergisinden müstesna tutulmaktadır. Görüldüğü gibi taşınmaz alım-satımından doğan kazançların değışiklik sonrasında hiçbir zaman tamamı istisna olmayacak asgari %25'i vergiye tabi tutulacaktır.

18- Tasarıda öngörülen bir başka değışiklikle gerçek kişilerin **hisse senedi alım-satımından doğan kazançların vergilendirilmesi**nde de köklü değışikliğe gidiliyor. Bu çerçevede; tam mükellef kurumlara ait olan pay senetlerinin, ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasında elde tutma süresine bağılı olarak kademeli istisna getiriliyor. Mevcut gelir vergisi uygulamasında, limited şirket ortaklık payları ile kooperatif hisselerinin satışında herhangi bir istisna uygulanmıyorken tasarı ile bunlar için de kademeli istisna uygulaması öngörülüyor.

Kademeli istisna şu şekilde uygulanacak.

1) İki tam yıldan fazla süreyle elde tutulanaından elde edilen gelirlerin	%40'ı,
2) Üç tam yıldan fazla süreyle elde tutulanaından elde edilen gelirlerin	%50'si,
3) Dört tam yıldan fazla süreyle elde tutulanaından elde edilen gelirlerin	%60'ı,
4) Beş tam yıldan fazla süreyle elde tutulanaından elde edilen gelirlerin	%75'i.

19- Tasarının 66. maddesinin 4 numaralı fıkrasında yapılması öngörülen değişiklikler uyarınca, **194.000 TL.'yi aşan gayrimenkul sermaye iradı, diğer kazanç ve iratlar, istisna kapsamındaki serbest meslek kazançları veya ücretlerden,** gelir unsurları itibarıyla herhangi birinin elde edilmesi durumunda diğer hükümlerle bağlı kalınmaksızın beyanname verilmesi zorunluluğu getiriliyor. **Örneğin;** mevcut uygulamada; 250.000 TL. ücret ile 15.000 TL. işyeri kira geliri elde edilmesi durumundan beyanname verilmesi gerekmezken yeni uygulamada beyanname verilmesi gerekecek, bu durumda işyeri kira geliri yüksek oranda vergilendirilmiş olacaktır.

20- Mevcut uygulamada, tek işverenden elde edilen ve tevkif suretiyle vergilendirilmiş bulunan ücretler tutarı ne olursa olsun beyan dışı kalırken, tasarının 66. Maddesinin 5 fıkrasında yapılan düzenleme ile **gelir vergisi tarifesinin dördüncü gelir diliminde ücret gelirleri için geçerli olan tutarın iki katını aşan** (mevcut tarifeye göre 194.000 TL) **tek işverenden elde edilen ücretler** için de beyanname verilmesi öngörülmüştür.

21- Tasarının 70. Maddesinde beyanname verilme sürelerine ilişkin değişiklik öngörülen düzenleme ile ise; **yıllık beyanname, gerçek kişiler tarafından takvim yılını izleyen yılın Şubat ayının başından yirminci günü akşamına kadar; kurumlar tarafından ise hesap döneminin kapandığı ayı izleyen üçüncü ayın başından yirminci günü akşamına kadar verileceği belirtilmektedir.** Görüldüğü üzere, gelir vergisi mükellefleri kazanç ayırımı gözetilmeksizin Şubat ayının 20. Günü akşamına kadar, kurumlar vergisi mükellefleri ise Mart ayının 20. Günü akşamına kadar beyannamelerini vermeleri gerekecektir. **Beyanname verme sürelerinin öne çekilmesi son dönem geçici verginin kaldırılması** ile de ilgilidir.

22- Gelir ve kurumlar vergisi beyanname verme sürelerinin öne çekilmesi **son dönem için geçici vergi beyannamesi** verilmesini anlamsız hale getirmiş, buna paralel olarak tasarıda son dönem için geçici vergi beyannamesi verilmesi uygulamasına son verilmesi öngörülmüştür.

23- Mevcut uygulamada beyan edilen gelirin % 10'unu aşmaması şartıyla mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan **eğitim ve sağlık harcamalarının** gelir vergisi matrahından indirilmesine olanak tanıyan düzenleme önemli ölçüde sınırlandırılmaktadır.

Tasarının 83. maddesinin 2. fıkrası ile; **“Gerçek kişiler tarafından yıllık beyannameye bildirilen gelir ve kazancın indirim esas tutarının %15’ini ve asgari ücretin yıllık tutarını aşmaması, Türkiye’de yapılması ve gerçek ya da tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamalarının 77 nci maddenin birinci fıkrasındaki tarifinin ilk gelir dilimine uygulanan oran (%15) ile çarpılmasıyla bulunan tutar, bunların kazançları üzerinden hesaplanan vergiden mahsup edilir.”** hükmü bulunmaktadır.

Buna göre düzenleme sonrasında gerçek kişiler beyannameye bildirdikleri kazançlarının % 15 ve yıllık asgari ücreti geçmemek üzere, yapmış oldukları eğitim ve sağlık harcamalarının % 15 ini beyan edilen gelir üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edebileceklerdir.

Teşekkürler...

Emre KARTALOĞLU
Yeminli Mali Müşavir
emre@emrekartaloglu.com

